



VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VI. évfolyam 2. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományőrző folyóirat *

1999. február

HOL VANNAK A KATONÁK...

Emlékezés 1943. január 12-re

Lapunk hasábjain újra és újra megemlékezünk e szomorú évfordulóról! Kérdezhetné az olvasó: Hát szükség van erre?

Igen. Szükség van! Szükséges megemlékezni Mohácsra, Aradra, Trianonra, és a Doni csatára is! Nemzetünk dicsőséges harcai mellett, nem feledhetjük történelmi tragédiáinkat sem! És nem feledheti a felnövekvő ifjúság! - "Hol annyszor apáink vére folyt..."

Az akkori kormány a második magyar hadsereget - elit katonáinkat - küldte a keleti frontra, hogy kikényszerítsék a Szovjetunió elleni győzelmet. Kétszáz ezer fiatal volt a tét. Hiányos felszerelésben, elavult fegyverekkel kellett volna győzniük "Bottal a modern tüzfegyverek ellen". Beavatkozott a harcba a milliányi szovjet katona félelmetes szövetségese a 30-40 fokos hideg. Több mint 100 kilométeres vonalat kellett volna megtartaniuk.

Mint a sodró ár zúdult ránk az orosz "gőzhenger", tankok, katyuskák, gépfegyverek s a katonák számlálhatatlan sokasága, és a bombák tömkelegét szórták a RATÁK véget nem érő hulláma. A párnas szörnyűség rengeteg halottat, sok-sok foglyot és kevés szerencsés megmenekülőt eredményezett.

Mohácsnál húsz ezer magyar katona esett áldozatul, ott a Dón-kanyarban 120-150 ezer a becsült áldozatok száma.

Az utolsó emberig, az utolsó töltényig! - szólt a hadparancs.

Szörnyűség kimondani: talán a halottak

voltak szerencsésebbek, mert nem kellett nyomorékon végigélni hátra lévő életüket, nem kellett a hadifogság rémségeit elviselni, nem kellett az éhhalál, a tifuszbajrányok rettenetes sorsára jutni.

És mi várt azokra, akik valahogy megmaradtak? Megalázó fogadtatás az új magyar hatalom részéről. Nemeskürty István "Rekviem a második magyar hadseregért" c. könyvében megemlékezik az endrődi származású Hege-düs Istvánról, a fehérzoknis főhadnagyról. Akinek családja engedélyért folyamodott, hogy haza hozhassák hősi halott gyermeküket, a vezetők ilyen véleményt adtak a gyászolóknak: "Bár az utolsó bitang fasiszta pusztult volna el benne!" Hősi halottaink az új hatalom nyelvén "hazaáruló bitangok" voltak.

Most, a II. Világháborús emlékművön nekünk érc betűkkel kirakva olvasható. A több mint négyszáz halottunk emlékét őrizze a hála-tisztelet és kegyelet.

Nekünk, az idősebbeknek, a ma is élőknek mennyi kedves testvérünk, apánk, barátunk, volt iskolatársunk lett áldozattá.

Emlékezzünk, ne feledjük őket!

Tudom, más népek is átéltek szörnyű katasztrófákat, a németek, az oroszok, s mellettük annyi más nép milliói hulltak el, szedte áldozatait a Holokauszt! Hogy melyik volt legszörnyűbb? Eldönti majd a történelem.



II. Világháborús emlékmű Endrődön

SZUNNYADJ CSAK CSENDESEN

Bányai Ernő barátomnak, aki tanárképzősként áldozta életét a második világháborúban (1923-1945) kegyelettel

Létharcod végetért.
Ennyi volt. Nincs tovább.
Ifjú piros véred
Öntözte szent hazánk.

Elült a harcizaj.
Néma a trombita.
Már örök béke van,
Nem dül gyilkos csata.

Itt most a sírodon
Örök nagy béke van,
Itt minden földkapocs
Reccsenve szét pattan.

Sírod mélyében lenn
Szunnyadj csak csendesen!
Nálunk is béke van
a szenvedéseken.

Álmodd nagy álmodat
Őseid szent rögén,
hová sírva borulunk
a keresztfa tövéen!

Eredj, még vándorolj
Csaba vezér útján,
az égi Tejúton
vad táltosparipán!

Mikor koporsódra
a hant dörögve hullt,
hősevé fogadott
Téged az égi Úr.

Kik könnyet ejtenek
jeltelen sírodra,
kik emlékeznek Rád,
nem felednek soha.

MÁRTON GÁBOR

MÁRTON GÁBOR

Őnek joga van tudni...

hogy miről tárgyalt és döntött az Önkormányzat január 28.-i ülésén

A polgármester röviden üdvözlése után a jelenlévők 1 perces néma csendben felállva emlékeztek a 18 elhunyt magyar fiatalra, akik az Ausztriában szerencsétlenül járt busz áldozatai. A vasárnapi nemzeti gyászszal kapcsolatban az önkormányzat külön rendeletet nem alkot, a polgármester és a testület bízik abban, hogy nem lesz Gyomaendrődön kegyeletsértő magatartás.

Az elmúlt ülés óta a legfontosabb történések beszámolója: Tárgyalt a polgármester a térség többi polgármestereivel részben a kommunális személtlerakó építése, részben a nyári szúnyogirtás, és más közérdekű kérdésekben, amelyek összefogással hatékonyabban oldhatóak meg. Említést érdemel még a Déli Autó Pálya építésével kapcsolatos tájékoztató, amelyben 10 megye közvetlenül is érdekelt (tőlünk mintegy 30 km-re Békés-Mezőberénynél tervezik). Jelenleg egy török befektető csoport cca. 750 milliárd forintért építené meg a 750 km-es autópályát. A térségünk fejlődése szempontjából kiemelten fontos lenne ezen út megépítése.

A napirendi pontok tárgyalása maratoni hosszú volt, majdnem este 8-ig tartott.

Közmeghallgatás keretében került ismertetésre a térségi szilárd hulladék lerakó telep tervezet beruházása. A részletes ismertetés mind műszaki, mind értékbeni adatokat tartalmazott. Hét település közös beruházása lesz, (27 ezer lélekszámra számolva) 415 millió forint értékben, cca. 50 évre jelent megoldás a személtelrevezésre. A beruházás 80%-át különböző pályázatokon lehet megszerezni, a városunkra jutó sajátság, cca. 50 millió forint. A lakosságot a beruházásból közvetlenül nem terheli költség, inkább más jellegű elvárások elé nézünk, mint pld. meg kell szokni az un. szelektív hulladékgyűjtést, stb.

Fontos döntés volt a szennyvízcsatorna hálózat tovább építése. A Kilián tér, Hatház és a Micsurin utcák, valamint a Népliget, Alkotmány

utca és a Falualjai holtág által határolt terület teljes területét érinti a határozat. A 2. sz. Általános Iskola és a Városi Zene és Művészeti Iskola igazgatói állására a testület pályázatot ír ki. Ugyancsak lehet pályázni 600 m²-es juh nyári szállás, 40 férőhelyes ló-szállás, valamint halász-pákász tanya építésre. A pályázónak cca. 2 millió forintot kell befektetnie, a beruházáshoz az Önkormányzat 10 millió forintot pályázati pénzből biztosít. A pályanyertes 10 évig bérletdíj nélkül használhatja a létesítményt. Garázssor építésére lesz lehetőség, - megegyezés esetén - a Vásártéri lakótelepen. A vevőknek építőközösséget kell létrehozni. Az Önkormányzat a tervek elkészített, és engedélyeztet. A garázsokat csak az elfogadott formában lehet megépíteni. Szép eredménnyel zárt az 1998 évi közmunka program. Tovább folytatódott a csapadékvíz, csatornarendszer karbantartása, 98-ban. 6,8 millió forintos sajátságával, 24,5 millió támogatással 104-es átlag létszám dolgozott. Megszüntette a testület a Katona József Városi Művelődési Központot, mint saját intézményét, mert egyelőre 5 évre 2004. január 31-ig vállalkozási formában kerül üzemeltetésre. A kiírt üzemeltetői pályázat nyertese, az eddigi igazgató, Megyeriné Csapó Ildikó lett.

Módosításra került a pénzübeni és természetbeni szociális ellátások nyújtásával kapcsolatos rendelet. A módosítás pozitív oldala, hogy a fűtési kiadásokhoz való hozzájárulás követi az ideai árakat, kivéve az olajtüzelést, ott maradt a tavalyi árszint. Rossz hír, hogy az össz-támogatásra felhasználható összeg a tavalyihoz képest nem emelkedhet, marad a 12 millió Ft. Emelésre került viszont az első lakás megszerzésére nyújtható támogatást, 300-ról 360 ezer forintra. Ugyancsak emelésre került a Városi Gondozási Központ intézményi térítési díja: Az Idősek otthonában: 22.800 Ft/hó, az emelt szintű Idősek Otthonában a térítési díj: 25.080 Ft/hó. Az

Idősek Klubjában reggeli és ebéd 335 Ft/nap, szociális étkeztetés 240 Ft/nap, házhozzállással 290 Ft/adag, a házigondozás óradíja: 200 Ft/óra. Ezt az emelt összeget február 1-től kell fizetni.

Nagy "vihár" kíséretében került szavazásra a településrendezési terv módosítása. A belterület és külterület szabályozása, a törvényszerinti átdolgozás kavarta a vihart, hiszen jó ha tudják kedves olvasók, hogy városunkban a belterületen 4 építési övezet van, nagyvárosias, kisvárosias, kertvárosias, falusias, és bármilyen hihetetlenül is hangzik, a város legnagyobb része a kertvárosias övezetbe tartozik, legalább is az írók, illetve a rajzok szerint.

Idén ünnepeink a városná nyilvánítás 10.-dik évfordulóját. Elkészült az ünnepségsorozat terve, amiről folyamatosan fogjuk olvasóinkat értesíteni. Január 29.-én az endrői településrészen közmeghallgatásra gyűlt a lakosság igen szép számban. Mintegy 60 fő volt kíváncsi a személtlerakó hely műszaki és gazdasági adataira, valamint a piactér új elhelyezésére. Több felszólaló üdvözölte mindkét elképzelést, de az is egyértelművé vált, hogy jó lenne egy komplexebb terv ismeretében a városképet alakítani. Reméljük így lesz! Egyelőre úgy néz ki, hogy a piac új helye a tornaterem udvarán kerül kialakításra, és ha fel szabadul az épületrész, akkor az is igénybe vehető lesz. Erre viszont csak akkor kerülhet sor, ha a Ligeti iskola tornaterme bővítésre kerül, mert a gyerekek sport oktatásának a helyzete a jelenlegi áldatlan állapotból jó lenne, ha minél előbb kikerülne.

Császárné Gyuricza Éva
képviselő

Ha Ön segíteni akar **egyházmegyénk** gondjain, az egyházmegye alapítványának ajánlja fel személyi jövedelemadójának egyik **1%-át**.

Amikor bevallását megteszi, a plébánián, vagy a templomba kitett szórólapot tegye borítékba, **és a borítékra írja rá nevét, lakcímét, saját adóazonosító jelét.**

Ezt a borítékot helyezze a bevallási ív mellé.

A **TEPLOMOKÉRT** alapítványunk segíteni akarja a templomok, plébániák, iskolák és más egyházi ingatlanok építését, felújítását, működtetését, szakemberek, szükséges energia források biztosítását.
TEPLOMOKÉRT ALAPÍTVÁNY
adószáma: 18450668-1-06

A másik 1%-át, ha azzal is segíteni szeretne, a **0011 kódszámú Magyar Katolikus Egyház** szöveget kell az adóbevalláshoz kapott nyomtatványra írnia, és az előbbi borítékba helyeznie.

TURUL CIPŐ GYOMAENDRŐD



Szabadság tér 2.

Telefon: 66/386-891

66/386-251

A TURUL CIPŐBOLT

Új helyen: Gyomaendrőd, Fő út 204

(A Gyógyszertár mellett)

Megújult választékkal, bevezető áron kínálja termékeit.

VÁRJUK KEDVES VÁSÁRLÓINKAT!

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

GYŰJTÉS AZ ÁRVÍZKÁROSULTAK JAVÁRA

Olvastuk, hogy az endrődiek az Az itt összegyűjtött adomány-emberi segítőkészség szép példáját kat Kondorosra vitte az egyház adták; gyűjtést rendeztek az Endrődi autója, ahol minden csomagra rá-Plébánián a kárpátaljai árvízkarosul- irták: honnan küldték. Azután a taknak. Az evangélikus közösség Máltai Szeretetszolgálat járművei ugyan kisebb, de a segítőkészség itt vitték ki Kárpátaljára. Lelkészünk is megnyilvánult, amikor mi is gyűjtést Kondor Péter tájékoztatása szerint rendeztünk a Gyomai Evangélikus az adományok szerencsésen Parókián az árvízkarosultak részére. megérkeztek és jó kezekbe kerül- Az adományokat a gyülekezet tag- tek, a nagy sóbányák vidékére. jai és ismerősei adták. A gyűjtés téli Aknaszlatinán az egyháznak ad- ruházatra, tartós élelmiszerekre és ták át szétosztásra az adomány- gyári csomagolású ivóvizekre írá- kat. nyult.

Dr Weigert József
egyházi felügyelő

KÖZÖSSÉGI HÁZ FEBRUÁR HAVI PROGRAMJA

6-án	18 órától	Szent Imre Egyházközség vacsorája
7-én	9-től 12 óráig	Méhész gyűlés
13-án	15 órától	Barátság SE közgyűlése és vacsorája
20-án	17 órától	Magányosok Klubja farsangi bálja
26-án	18 órától	Galambász Egyesület vacsorája
27-én	19 órától	"Farsangi randevú"- bál.

10 éves a városunk címmel

vetélkedőre hív a Városi Könyvtár és a Kulturális Egyesület.

Feltételek: 3 fős csapatok jelentkezését várják, akik közül legalább egy 18 éven aluli fiatal is legyen. Nevezési határidő: 1999. március 1. a Városi Könyvtárban.

A vetélkedő témái megtalálhatók:

VÁROSUNK,
GYOMAENDRŐDI HÍRADÓ, és
SZÓ-BESZÉD városi újságokban.

TOTÁL VEGYESÁRUK

ÜZLETHÁZA

ÁRUAJÁNLATA:

(Endrődi u. I. Háztartási Bolt)

Tel: 386-637, vagy 06-20-9254-663

Étolaj literes: 236 Ft/l. Kimérve 210 Ft/l. Állandóan kapható, és itt a leg- olcsóbb!

: Burgonya, hagyma, alma

Kapható még:

Káposzta, répa, zöldség,

déli gyümölcsök: narancs, banán, stb.

Egyéb áruk: Hipó kimérve 20 Ft/l, zoknik 70,- forintért, nagy törölközők 350 Ft-ért, továbbá ponyvák, gumi- csizmák I. Oszt. 2100 Ft.

Ami a januári beszámolóból ki- maradt!

Mint már januári számunkban beszámoltunk a Magyar Keresztény- demokráta Szövetség Gyoma- endrődi Szervezete is eredményes gyűjtést rendezett a karácsonyi ün- nepségükön, ahol 40.000.-Ft, gyűlt össze az árvízkarosultak részére.

BARÁTI TALÁLKOZÓ LESZ AZ ENDRŐDIEK BARÁTI KÖR szervezésében Budapesten. Időpont Március 6 délután 4 órai kezdéssel. Helyszín: SZÁMALK étterem, (ahol tavaly is rendeztük), Etele út 68. Vacsora este 6 kor, ital nélkül 700 Ft. Mindenkit szeretettel várunk!

Jelentkezni március 2.-ig lehet: Timár Imrénél 06-1-326-7567, Kovács Zoltánnál 368-0874, Kovácsné Oláh Irmánál 06 23 336-691. Az itthon élők Gyomaendrődön 386 323-as telefonon Császárné Gyuricza Évánál jelentkezzenek!

VÁLLALKOZÓK BÁLJA

Szeretettel hívunk és várunk minden vállalkozót és csa- ládját, barátait és ismerőseit február 13-án (szombaton) 7 órai kezdettel rendezett vacsorával egybekötött

FARSANGI BÁL-ra.

Hajnalgig tartó tánc. A zenét az Orosházi Hangulat Ze- nekar szolgáltatja.

Részvételi díj vacsorával (ital nélkül) 1.400,- forint.

Jegyek elővetelben február 7-ig a Domszög étteremben válthatók.

A rendezőség nevében:
Dinya László, Hunya István, Császárné Gyuricza Éva

FONTOS TUDNI!

Az adományozók által igénybe vehető kedvezmények:

Társasági adóalanyokat megillető kedvezmény:

I. Közhasznú szervezet támogatása esetén az adomány teljes összege (100%), de legfeljebb az adózás előtti ered- mény 20%-a.

II. Kiemelkedően közhasznú szervezetek támogatása esetén: az adomány összegének másfélszerese (150 %), de legfeljebb az adózás előtti eredmény 20%-a.

Mindkét típusú szervezet támogatása esetén, együttesen is az adózás előtti eredmény maximum 25%-a.

Magán személyeket megillető adókedvezmény:

I. Közhasznú szervezet támogatása esetén: a befizetett összeg 30%-a, maximum az összevont adóalap módosított adójának 15%-a.

II. Kiemelkedően közhasznú szervezet támogatása esetén: a befizetett összeg 35%-a, maximum az összevont adóalap módosított adójának 30%-a.

Mindkét típusú szervezet támogatása esetén, együttesen is az igénybe vehető kedvezmény a módosított adó 25%-a.

Tisztelt Adózó!

Ajánlja jövedelemadója 1%-át a Vidovszky Béla Helytörténeti Gyűjtemény - Városi Képtárat működtető **Közalapítvány Gyomaendrőd Város Közgyűjteményeiért** kiemelten közhasznú alapítványunknak! Adószám: 19058733-1-04.

Ha adója 1%-át már felajánlotta, de szívesen támogatná céljainkat, a támogatás összegét az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezetnél veze- tett számlánkra is befizetheti csekken, vagy át- utalással. Számlaszámunk: 53200125-10002089.

Alapítványunk megkapta a **kiemelten köz- hasznú minősítést**, s így támogatóink nagyon ösztönző adókedvezményben részesülhetnek.

Támogatásukat előre is köszöni:

Dr. Kovács Béla az alapítvány elnöke és
Bula Teréz a Városi Képtár gyűjteménykezelője

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,
új kenyér ize, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

KOLBUSZ DOKTORÉK



A százötven évig tartó török hódoltság megszünte után az ország középső része csaknem teljesen néptelen volt. A király Európa országaiból telepeseket hívott hazánkba. Az érkezőket sokféle gazdasági kedvezményben (föld, adókedvezmény) részesítették. Más népekkel együtt Németországból is népes csoportok érkeztek hazánkba. Ezek az ország különböző pontjain leltek otthonra. Így alakult ki az a népesség-megoszlási kép, mely szerint Magyarország lakosságát a 15 millió magyaron kívül mintegy 8 millió egyéb nemzetiség tett ki. (Szerbek: rácok, bunyevácok, szlovákok (tótok), románok (oláhok) ukránok, sokácok, vendek, horvátok cigányok) Így lett hazánk az újranepekedés nagy kohója.

Elszász-Lotharingjából érkezők a Bácskában és a Bánátban, Dunántúlon, Buda környékén, de nálunk Mezőberény és Gyoma területén is gyökeret eresztettek.

Ezek sokadik generációjából származott Kolbusz Miklós. Képzett gazdatisztként a mezőgazdaságban jelentős vezető szerepet töltött be az ország más-más vidékein; Keszthelytől a Temesvárhoz közel Zombolyáig. Az utóbbi településen lakva, felesége Menninger Franciska három gyermeket szült: Hildát, Ottót és Andrást.

András, a mi későbbi orvosunk, akiről történetünk szól, 1922-ben látta meg a napvilágot. Az elemi iskolát szülőhelyén, majd a középiskolát Makón,

Gyulán és Szarvason végezte, s az utóbbi helyen érettségizett. A rendkívül értelmes diák orvostudományi tanulmányokba kezdett. Kolozsváron kezdte, majd Szegeden folytatta, s végül Kolozsváron szerzett kitüntetéses (summa cum laude) orvosi képesítést.

Orvosi gyakorlatát Szegeden, Gyulán látta el. Itt ismerkedett meg későbbi feleségével, a gyomai származású dr. Tamási Margittal, aki kedvelt gyermekorvos volt. Kinek nagyapja az első világháborúban, míg testvére Tamási Géza a második világháborúban - az éppen most fájó tragédiaként évfordulós "Doni áttörés"-nél - áldozta életét hazájáért.

1952. májustól Mezőtúron telepedett le. András elismert sebész orvosként sokak által dicsért, lelkiismeretes, sikeresen dolgozó műtőorvos volt évekig.

Főnöke, - az akkor nem ritka - kívánsággal lepte meg fiatal kollégáját, hogy előhaladása és biztos munkahelye érdekében lépjen be a pártba.

Következetes ellenszegülésének az lett a következménye, hogy megvált kedves munkahelyétől. Az akkor éppen megüresedett körzeti orvosi helyet pályázta meg, és el is elnyerte, miután sok endrődi, - kik keze alatt Mezőtúr kórházában gyógyulva, - valóságos legendákat hírelt Kolbusz doktorról.

Később többször is hívták vissza, de az addigra nálunk magát jól "bedolgozó" közkedvelt orvos nem kívánt lakhelyet változtatni

Előbb a Dózsa utcai Kalmár házban laktak, majd a Megváltó Gyógyszertár udvarából leválasztott telken szép családi fészket építettek. Sajnos boldogságuk kérész-életű volt. A kedves, fiatal doktornő 45 évesen hosszú betegeskedés után 1971-ben meghalt. Itt hagyta csodálatos férjét és egyetlen, végtelenül szeretett leánykáját, Juditot. Az anyai nagymama Trafikantné Schwalm Róza gondoskodott 1989-ben bekövetkezett haláláig a családról.

Kolbusz doktor úr kevés ráérő idejét kedvenc szórakozásának, az országjárásnak, az autózásnak, és hűségesen a "Fradi-drukkerságnak" szentelte.

Fáradhatatlan, mélyen emberséges, mindenkinek segíteni akaró munkája szívét megviselte. 1978 év vége felé betegen kórházba került. Hazatérve újra munkába állt. Öregszülőbe beteghez hívták, még nem érte el a beteget, amikor az úton erős szívroham érte. Mire kollégája Palya József doktor úr megérkezett, késő volt. A Központi Temetőben a bejárattól balra, mindjárt a második sor elején pihennek hűséges párjával.

Az 1989-ben elhunyt "MAMIKA" is lánya mellett pihen.

Lányuk és két unokájuk, és akik ismerték, fájó szívvel gondolnak ma is Endrőd nagyszerű orvosára. Magam is sok hálával tartozom, amit már csak a túlvilágon lesz alkalmam megköszönni. Addig pedig hálás lélekkel őrzöm és idézem példás életüket, a ma és a holnapok élőinek.

Márton Gábor

ÉVFORDULÓK NAPTÁRA



1907. február 1. Kolozsvár, **VERESS SÁNDOR** († ? 1992. március 4.) Zeneszerző, népzene-kutató, zenepedagógus. A korszerű nemzeti zenepedagógia megalapozásán fáradozott. Gyűjtő munkájából kimagaslók az 1930-as moldovai útja. Igen sok zongoraszonátát, zenekari művet, kamaraműveket, valamint énekkari műveket írt. Pl. Karácsonyi kantáta, Erdélyi kantáta,

Betlehemi kántáló, Kárpátokon innen és túl...Népzene tárgyú írásai: Népdalgyűjtés csángó földön, Régi magyar népdalok.

1857. február 2. Máramarossziget **HOLLÓSI SIMON** (†1918. május 8. Técső) Festő, 1896-ban müncheni iskolájának Nagybányára telepítésével megalapította a nagyhatású nagybányai művésztelepet. 1902-ben a társaival támadt ellentétek hatására a tanítványok egy részével Técsőre távozott. "Tengeri hántás" c. alkotása és késői önarcképe a Nemzeti Galériában látható.

1890. február 3. Gyoma, **KNER IMRE** († Koncentrációs tábor, 1944.) A nyomdász-mesterséget apja műhelyében tanulta. Tanulmányait Lipcsében folytatta. 1907-ben vette át a nyomda vezetését. 1916-tól könyvkiadó. 1923. évi göttingi nyomdász-kongresszuson a világ legjobb tipográfusai közé sorolták. 1937-ben, Párizsban a világkiállításon nagydíjat kapott.

1788. február 5. Tét, **KISFALUDY KÁROLY** (†Pest, 1870. november 21.) Író, költő, szerkesztő. Megszervezte az Auróra Kört. Fay András kezdeményezése nyomán új műfajt honosított meg, a novellát. Irodalmi munkássága: Barátság és nagylelkűség (dráma), Mohács (elégia), Csalódások (vígjáték), Stibor vajda (dráma).

1883. február 5. Apostag, **NAGY LAJOS** (†Budapest, 1954. október 28.) Író, publicista. Korai elbeszéléseinek tárgya az életfájdalom, a nyomor, a reménytelen szerelmi vágy. Írói munkássága kezdetétől megnyilvánul szatirikus humora. Dolgozott élclapoknak és a kabarénak is. Elbeszélései: Az isteni nő, A halálfej, Egy berlini lány. Novellái: Tanyai történet, Özvegy asszonyok.

1895. február 6. Nagyenyed **DÉSI HUBER ISTVÁN**, (†1944. február 25. Budakeszi) Festő. Autodidakta. Viszonylag későn, 33 éves korában kezdett el festeni. Cézanne, a kubisták és konstruktivisták hatottak rá. Korai képein előszeretettel ábrázol agitatív céllal munkásokat mértanis formarendben. Későbbi képei lágyabbak lettek, de megőrizték drámai hangulatukat, expresszivitásukat. 1949-ben posztumusz Kossuth-díjat kapott.

1775. február 9. Bolya, **BOLYAI FARKAS**, († Marosvásárhely, 1856. november 20.) Matematikus, drámaíró. Munkássága és műszaki tanulmányai mellett művészetekkel és néprajzzal is foglalkozott. Latin és német nyelvű szakmunkái és alkalmi versei mellett hat drámát adott ki.

1810. február 10. Kézdimárkosfalva, **BARABÁS MIKLÓS** (†1898. február 12. Budapest) Festő, grafikus. A magyar biedermeier festészet legjelentősebb alakja. Kiváló portré festő, az 1830-as 40-es évek szinte minden jelentősebb közéleti szereplőjét és művészt megfestette. Az akvarell technikát és a tájábrázolást angol minták alapján sajátította el. Kitűnő önéletrajzot írt, melyben hűen ábrázolta kora társadalmi és művészeti viszonyait.

1912. február 10. Orosháza, **DARVAS JÓZSEF** (†Budapest, 1973. december 3.) Író, újságíró, szerkesztő. Felfogására Ady,

Móricz, Szabó Dezső eszmeisége együttesen hatott. Utolsó éveiben szemlélete nyitottabb lett. Védte, propagálta a népi mozgalom értékeit. Segítette a fiatal írókat. Regényei: Fekete kenyér, Vízkeresztől szilveszterig, A legnagyobb magyar falu, A törökverő.

Február 11. **A BETEGEK VILÁGNAPJA**. 1993 óta II. János Pál pápa kezdeményezésére tartják.

1865. február 13. Sáregres. **CSÓK ISTVÁN** (†1961. február 1. Budapest) Festő. Budapesten, Münchenben és Párizsban tanult. 1903-tól hosszabb ideig Franciaországban élt. Űde, színes képeket festett hol impresszionista, hol dekoratív, szecessziós stílusban. Legismertebb képei: a "Keresztapa reggelije", és a kislányáról Züzüről festett sorozata.

1911. február 17. Keszthely, **BÁSTI LAJOS** (†Budapest, 1977. június 1.) Színész. A klasszikus művek és a külföldi drámák avatott tolmácsolója volt. Kossuth díjas. (1955.)

1825. február 18. Komárom, **JÓKAI MÓR** (†Budapest, 1904. május 5.) Író, újságíró, szerkesztő. Helye irodalmunk legnagyobbjai között van. Nemzetivé tette a regény műfaját. Nemcsak az irodalmi, de a társasági nyelvet is formálta. 100 kötetbe gyűjtötte össze munkáit. Közülük a legnagyobbak: Aranyember, A köszívű ember fiai, Fekete gyémántok, Egy magyar nábob, Sárga rózsza.

1860. február 19. Bécs. **HERCZOG FÜLÖP** (†1925. március 17. Budapest) Építész. Schiekedanz Alberttel együtt építette a Mücsarnokot, a Szépművészeti Múzeumot és tervezte a Milleneumi emlékmű építészeti részét.

1844. február 20. Munkács, **MUNKÁCSI MIHÁLY** (†Enderich, 1900. május 1.)

Festő. Korán árvaságra jutott, rideg szívű gyámja asztalos-inasnak adta. Békéscsabán inaskodott, legénykori barátja volt Vidovszky Béla festőművész édesapjának. Az asztalos-inasságból Európa hírű festővé, a párizsi Salon ünnepeit művésztévé, a társasági élet kedvencévé küzdötte fel magát.

Legismertebb művei: Az ásító inas, Tépéscsinálók, Éjjeli csavargók, a realista, alföldi festészet számára mutatta az irányt, de tájképei, pl. a Poros út, már impresszionista hatásokat tükröz. Utolsó éveiben történelmi és vallási tárgyú témákat dolgoz fel: Honfoglalás, Ecce Homo, Jézus Pilátus előtt, Milton

1850. február 24. Ászár, **JÁSZAI MARI** (†Budapest 1926. október 5. Színész (naplóíró) Székesfehérvárott kezdte pályáját, majd Budára került Molnár György társulatába. 1872-től haláláig a Nemzeti Színház tagja, a kor nagy művésze gyénisége. Könyvei megrázó önvallomások.

1917. február 27. Budapest, **DEVECSERI GÁBOR** (†Budapest, 1971. július 31.) Költő, író, műfordító. Neki köszönhető a teljes modern Homéroszon kívül Ovidiusz "Átváltozások" Firdauszi "Királyok Könyve" c. művének fordítása. Ezen kívül mintegy három tucat antik dráma. Az Odisszeusz alakjában találta meg szellemi példaképét.

1747? Bercel, **BESSENYEI GYÖRGY** (†Pusztakovácsi, 1811. február 24-én) Író, drámaíró, költő. Írásaiban hatásosan szóltatta meg a felvilágosult rendiség eszméit.

Irodalmi felfogásának központjában a magyar nyelvűséget állította. Meghonosította a felvilágosult klasszicizmus műfaját. Művei: Hunyadi László, háromfelvonásos tragédia, A bihari remete, mely filozófiájának összefoglalása.

1886. február 28. Jászapáti, **RÁCZ ALADÁR** (†Budapest 1958. március 28.)

Korunk legnagyobb cimbalomművésze. 1938-ban a Zeneművészeti Főiskola tanára lett. Bach, Scarlatti stb. műveit átírta cimbalomra.



Katolikus oldal



FEBRUÁRI MISEREND

Endrőd

Vasárnapokon: 8-kor, és este 5-kor, hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnája: Minden hónap 2. és 4. Vasárnapján fél 12-kor. (február 14., és 28.) Nagyböjtben keresztút, péntekenként este 5-kor.

Hunva

Vasárnapokon: délelőtt 10-kor. Hétköznapokon: kedden, csütörtökön és szombaton este 5-kor, valamint elsőpéntekenként is, este 5-kor. A szombat esti mise előesti mise, így érvényes vasárnapra. Nagyböjtben keresztút, péntekenként este fél 5-kor.

Gvoma

Vasárnapokon 10-kor, hétköznapokon 15 órakor. Kedden reggel 8-kor. Nagyböjtben keresztút, péntekenként délután 3-kor, utána mise.

Csodálatos az Isten, aki a saját képére és hasonlatosságára teremtette az embert. Égi és földi boldogságot szánt neki. S milyen könnyen megsemmisülnek értékeink, odavesznek kincseink. csak egy pillanat, egy felelőtlen perc, csak egy kis alkudozás a kísértővel... S máris sirathatjuk kincseinket. Isten számára nem közömbös az életünk. Keres bennünket, Megváltót küld, hogy ne a halál győzzön, hanem az élet.

Isten nem a halált akarja, hanem az életet. Jézus azért jött, hogy életünk legyen, és bőségben legyen (Jn 10, 10). Sajnos, a kísértés is bőségben van, s még szomorúbb: bőségben vannak bűneink is. A nagyböjti idő önmegtágadása, a keresztútjárás, a böjt, a bűnbánat és a szeretet gyakorlása igazítsa lépteinket az igazi élet útjára.

FEBRUÁR HÓNAP ÜNNEPEI

- | | |
|----------------|---|
| 2. Kedd: | Urunk bemutatása (Gyertyaszentelő) |
| 3. Szerda: | Szent Balázs püspök és vértanú |
| 5. Péntek: | Szent Ágota szűz és vértanú |
| 6. Szombat: | Miki Szent Pál és társai vértanúk |
| 10. Szerda: | Szent Skolasztika szűz |
| 11. Csütörtök: | Lourdes-i Boldogságos Szűz Mária, és betegek világnapja |
| 17. Szerda: | Hamvazószerda |
| 21. VASÁRNAP: | NAGYBÖJT 1. VASÁRNAPJA |
| 22. Hétfő: | SZENT PÉTER APOSTOL SZÉKFOGLALÁSA |
| 24. Szerda: | Szent Mátyás apostol |
| 28. VASÁRNAP: | NAGYBÖJT 2. VASÁRNAPJA |

Az új egyházközségi képviselőtestület megválasztotta legfőbb tisztségviselőit: ismét Ungvályi János lett a világi elnök, gondnoknak pedig Ambrózi László választott.

A plébános is megköszöni az előző testület munkáját. Nehéz lenne mérleget készíteni. A Szent Gellért Katolikus Iskola megnyitásától temetőink rendbetételéig sok-sok minden történt. Köszönet érte mindenkinek.

Továbbra is nagy feladatok várnak ránk. Nagyon nagy feladatok. Egyházközségünk problémái nemcsak helyi probléma, hanem azt hiszem, nemzeti is: széthúzás, közöny, előregedés, nemzetpusztulás. (1998-ban 95 temetés, 26 keresztelő, 5 házasságkötés Endrődön!). Összefogva a helyi önkormányzattal, és össz-nemzeti összefogással van remény a megmaradásra, felemelkedésre. Ne feledjük! Az egyház pusztulása a nemzet pusztulása is! Az egyház felemelkedése a nemzetünk felemelkedése is!

Az idén tízéves a városunk. Az ezredforduló küszöbén állunk. 5 év múlva 200 éves a templomunk. A 200 éves évfordulóra különösen is készülünk kel. Feladatainkat megtervezük, mert cselekednünk kell. Ma, holnap, holnapután.

Papszentelés Szegeden. Gyulay Endre püspök úr január 30-án, szombaton három új papot szentelt: **Gyenes Csaba, Nagy Nándor és Laczó István** diakónusokat.

Kedves Testvérek! Először is szeretnék köszönetet mondani az új egyházközség képviselőtestület és a magam nevében, azért a bizalomért és megtiszteltetésért-amivel megbíztak bennünket újabb 5 esztendőre!

Itt ragadom meg az alkalmat, és tolmácsolom azok kérését, akik ugyan lettek jelölve, de a felkérést nem vállalták különböző okok miatt. Ők ezt hálásan köszönik meg szerethetném kiegészíteni, hogy nem lettek ugyan a testület tagjai, de felkértem őket az egyházközség nevében, hogy külső segítők és tanácsadók legyenek mindenkor! Köszönjük.

Köszönetünk nem lehet teljes akkor, amikor a 70 éves kort elért volt testületi tagok munkáját, fáradozását az egyházközség javára tették, cselekedték, és ezt nem köszönjük meg! Isten adjon nekik békeséget, sok szeretetet szívükben, és egészségben teljes hétköznapokat. Ezt kívánom azon kedves jelöltjeinknek is, akik éppen a 70 éves korhatár miatt nem lehettek a testület tagjai. Most pedig néhány szót önmagunkról, képviselő testületünk. Nincs mire várni!! Most egy hónapig gyűjtsük a javaslatokat, véleményeket. Javaslat-gyűjtő ládát is elhelyeztünk a templomban, és oda bárki beleteheti elképzeléseit, amivel segíteni szeretne, vagy szemlyesen is elmondhatja testületi tagjainknak. Ezek alapján összeül a képviselő testület és a Képviselőtestület szabályzata alapján elkészíti programját. A szabályzat szerint a testület lehetőleg havonta, de legkevesebbet kéthavonta gyűljön össze. Lehet nyitott, akár zárt gyűlést. A szabályzat szerint lehet és kell segíteni a lelkipásztor munkáját, pl. szervezéssel, lelki napok rendezésével, idősek fiatalok foglalkoztatásával, beteglátogatásokkal, kórházba utaltak felkeresésének megszervezésével, szegények részére gyűjtésekkel. Ezeket a feladatokat kegyelmében, igazságában és örök többnyire munkacsoportokba osztva végzi. Ennek vezetője 1-1 a plébános által kinevezett képviselő. Ő felelős az egyházközséghez tartozó hívekből összegyűjteni munkatársait, akiket irányít, tanáccsal lát el.

Legyen feladatunk, mert különben akár már most feloszlatnánk önmagunkat, képviselő testületünk. Nincs mire várni!! Most egy hónapig gyűjtsük a javaslatokat, véleményeket. Javaslat-gyűjtő ládát is elhelyeztünk a templomban, és oda bárki beleteheti elképzeléseit, amivel segíteni szeretne, vagy szemlyesen is elmondhatja testületi tagjainknak. Ezek alapján összeül a képviselő testület és a Képviselőtestület szabályzata alapján elkészíti programját. A szabályzat szerint a testület lehetőleg havonta, de legkevesebbet kéthavonta gyűljön össze. Lehet nyitott, akár zárt gyűlést. A szabályzat szerint lehet és kell segíteni a lelkipásztor munkáját, pl. szervezéssel, lelki napok rendezésével, idősek fiatalok foglalkoztatásával, beteglátogatásokkal, kórházba utaltak felkeresésének megszervezésével, szegények részére gyűjtésekkel. Ezeket a feladatokat kegyelmében, igazságában és örök többnyire munkacsoportokba osztva végzi. Ennek vezetője 1-1 a plébános által kinevezett képviselő. Ő felelős az egyházközséghez tartozó hívekből összegyűjteni munkatársait, akiket irányít, tanáccsal lát el.

Gondolkodva, de nem siettetve kezdjük el a munkát. Itt mindenki erők, akik arra várnak, hogy megalátsuk őket. Tegyük hát, és vonjuk be őket is, vonjunk be sokakat ebbe a nagy munkába. Közösséget alkotva erősítsük hitünket, erősítsük egyházunkat! Így talán a válsággal küzdő egyházat, benne önmagunkat megmenthetjük, felemelhetjük. Ha nem, úgy Isten akaratával, szegények részére gyűjtésekkel. Ezeket a feladatokat kegyelmében, igazságában és örök többnyire munkacsoportokba osztva végzi. Ennek vezetője 1-1 a plébános által kinevezett képviselő. Ő felelős az egyházközséghez tartozó hívekből összegyűjteni munkatársait, akiket irányít, tanáccsal lát el.

Köszönöm:
Ungvályi János

Családunkban sokszor emlegetett téma volt az üldözöttség, a kirekesztettség. Mindkét szülőm, különböző okok miatt, a társadalom ellenségének volt minősítve. De nemcsak saját sérelmünkről volt szó, hanem mindazokról, akiket így, vagy úgy a társadalom margójára szorítottak. Evangélikus édesapámnak Mindszenty bíboros volt a példaképe, a főpap radikalizmusa miatt. Volt szerzetesnővér édesanyámtól a gyermekek és az ifjúság nevelésének szeretetét tanultam el. Mindkettejüktől azt szívtam magamba, hogy figyeljek a lelkiismeretemre, soha ne legyek megalkuvó, elkötelezetten keressem az igazságot, és védjem azt meg, küzdjek az igazságtalanság minden megnyilvánulása ellen és legyek szolidáris.

Hiszem, hogy ez a családi, lelki háttér volt az alapja annak, hogy az orvosi és pedagógusi pálya vonzásának keresztüztüzeben a papi hivatást választottam, ahol e két pályát együttesen véltem megvalósítani, és amely az ellenállás területét vélte megadni az ateistán embertelen rendszerrel szemben.

Hiszem, és tudom, hogy ez a munka, amit most felfüggesztettem Istentől való, nekem való és kibontakoztatja a Teremtőtől nekem adott hivatást és talentumot. A program első lépcsője megvalósult. Folyik az utcai pasztoráció, a sza-

ÖNVALLOMÁS BRAZÍLIÁBÓL

III. Add, hogy az ember szolgálatára szenteljem magam

badidő tevékenység és az orientáció a támogató házban. A Természet Illata Program a nagyváros egyik legismertebb munkája lett és az egyetlen, érseki egyházhhoz tartozó, program, amely éjszakai utcai pasztorációt is folytat. Megkezdjük egy rehabilitációs intézet szervezését, ahol a drogtól szeretnénk megtisztítani a ránk bízott gyermekeket és fiatalokat. Ezzel párhuzamosan szeretnék szakmailag elmélyülni a tanácsadó pszichológia területén, amely magában foglalja családterápiát és krízis intervenciót is, hogy még hatásosabban tudjak szolgálva segíteni.

Mindenképpen vissza akarok menni Sao Paulóba, hogy folytassam a megkezdett munkát. Ehhez minden adottság meg van: ismerősök, munkatársak, az állandó ott tartózkodási engedély, a nyelv ismerete és nem utolsósorban a gyermekek szeretete. Szeretném megfordítani a 15 éves Paulino gondolatát, aki egyébként a Crack teljes rabja, és aki csak ezt ismételtette:

“Te is elmész, mint a Hugó!” Amikor meg akartam búcsúzásképpen áldani, elrántotta a fejét és “Eredj a fenébe Istenne!” kiáltással elszaladt. Megígértem a gyerekeknek, hogy visszamegyek, és ígéreteket betartom.

Vallom, hogy az életem a kirekesztetteké, bárhol is éljek a földön. Papságomat az ő evangélizálásukkal szeretném gyakorolni.

Istenem, tőled kaptam életemet, hogy életeket segítsek. Tőled kaptam örömet, hogy megörvendeztessek. Te megvigasztalsz, hogy megvigasztalhasam azokat, akik szomorúak. Add nekem erőt, a szolgálat és az erősség lelkét. Légy velem, amikor a halál mezsgyéjén járok, és a gyerekek pusztulását látom. Erősíts, hogy munkánk nyomán a kirekesztettek arca, Krisztus arcának átlényegülése legyen. Tudom, hogy amikor Jézus a kereszten felsőhajtott “Szomjazom!” nem annyira vízre való szomjúság volt ez, mint az önmagát egyedül érző ember szővárgása a szeretetre. Az elhagyott gyermekek szerte a világon a szeretetre, az elfogadásra, a törődésre, a kedvességre szomjaznak, hogy őket is embernek tekintsék. Légy velem, hogy ezt a szomjúságot kielégíthessem. Add, hogy a Te nevedben az ember szolgálata szenteljem magam most és mindörökké. Ámen.

KÁRPÁTI LÁSZLÓ

Január 15-én ünnepélyes szerkesztő-bizottsági ülésen emlékeztünk meg arról, hogy folyóiratunk ötödik évfolyama lezárult. Az ünnepélyességet csak fokozta, hogy ritkán látott barátaink is eljöttek velünk ünnepelni. Itt volt Nagyváradról Stark László, Békéscsabáról Cs. Szabó István barátunk. De a “fehér osztal” mellett helyet foglaltak mindazok, akik újságunkkal kapcsolatban vannak. Első sorban is Iványi László plébános úr, akinek segítségével nélkül nem jöhetett volna létre - már öt évvel ez előtt sem - újságunk. Itt voltak azok is, akik a lap terjesztésével, előfizelők gyűjtésével segítenek bennünket.

Az egyébként szokásos szerkesztő-bizottsági ülést azzal egészítettük ki, hogy felelős szerkesztőnk rövid visszapiantást vetett a kezdetekre. A beszélgetést azzal kezdte: “Hisztek-e a csodákban?” S valóban, nem mindennapi körülmények között, egy fillér nélkül, egyesek elnéző mosolytól kísérve a kezdeti kis 8 oldal, immár 16 oldalon tájékoztatja olvasóinkat városunk mindennapjairól; megemlékeztünk nemzeti ünnepeinkről, de a riportok mellett irodalmi oldallal szórakoztatjuk az olvasni vágyókat, élesztjük hagyományainkat és In Memoriam sorozatunkban

Ötéves lapunk a VÁROSUNK



Ülő sor, balról jobbra: Hunya Alajos, Császárné Gyuricza Éva, Bula Teréz, Marsiné Giricz Erzsébet, Vaszkó András. Álló sor, balról jobbra: Iványi László, Timár Mihály, Császár Ferenc, Márton Gábor, Talán Mátya, Stark László, Cs. Szabó István

megörökítjük azok emlékét, akik itt éltek, alkottak, és a maguk módján gazdagították, hírnevét öregbítették szülőfalujuknak.

S hogy tetszik-e lap az olvasónak?

Talán igen. Hisz egyre növekszik előfizetőink (támogatóink) tábor, nem csak idehaza, vagy a

szomszédos Hunyán, de lapunkat olvassák az ország minden nagyobb városában és számtalan kisebb helyen, összesen 56 helységben élő elszámoltak. Az érdeklődők megtalálják az Interneten is.

Igyekszünk újítani. Ez évben két új rovatunk indult nem titkolton azzal a szándékkal, hogy terjesszük a magyar kultúrát, s ha lehet, ha tudjuk, csipegetünk a világirodalom gyöngyszemeiből.

A jó hangulatú beszélgetés végig kísért bennünket Timár Máté karácsonyi versének két sora, mely már-már szállóigénk:

“Hogy az, ki hinni, tenni nem mer,
Önmagát őrössa el az ember!

Kedves olvasóink! Köszönjük a bizalmat. A sok-sok szép levelet, elismerésüket, bírálatukat, s amint látjuk, mi hittünk és hiszünk az írás erejében, tettünk és tesszük a dolgainkat legjobb belátásunk szerint és mertük a nemzeti és keresztényi gondolatot újságunk homlokára tűzni.

A SZERKESZTŐSÉG

*Madari Zoltán cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi*

Kft

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.
Telefon: (66) 386-578

Corvo Bianco Schuh Bt.

Corvo bianco

Cipőipari Bt.
5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

ADATOK A GYOMAI REFORMÁTUS TEMPLOM ÉPÍTÉSÉNEK TÖRTÉNETÉHEZ

I. RÉSZ. (ELŐZMÉNYEK)



Gyoma középkori templomáról 1330-ból van híradásunk, amikor Dienes nevű papját említi pápai tizedszedési lajstrom. Ugyanezen templomról történt említés 1412 és 1413-ban keltezett osztályos oklevélben. Ez a templom Mindenszentek tiszteletére volt felszentelve. Említett oklevél a falut birtokló gyomai és iktári Bethlenek (e nemzetség utóda volt Bethlen Gábor Erdélyország és a részek református fejedelme) s a velük közös őstől származó Neczpáliak között osztotta fel a település belterületét. A két egyenlő részre osztott falut a Sárosér vízfolyása osztja ketté, illetve időszakosan vízzel megtelt érmeder a birtok-

részek hangsúlyosan kiemelt határa. A Sárosér fontos tájékozási pont lehet a község település-földrajzának kutatásához. Magam, úgy látom, hogy az 1816 évi regulációs térképen jól látható, a kifejezetten feltüntetett vízfolyás, mely a mai Petőfi, Bontond utcán-ott megtörve a Kossuth- és Fő utcák között a református templom és iskola között, a mai városház helyénél eltűnően ábrázolva levezette a keletkezett belvizet, nyilvánvalóan a hajdani középkorban említett Sárosér. A városház előtti részen hidat is ábrázolt rajta a térkép. Az ettől jóval lejjebb ábrázolt Mirhó árka, - amely még nyomokban ma is látható a kertek alján - szintén egy fok, érmeder vonalán mesterségesen mélyített vízlevezető árok a Mirhóhát út - Arany János út közötti házak kertekalján. Ezen is volt híd a Hősök Emlék útján s a Hunyadi utcán. A magtárlaposi részről és környékéről, a házak udvaráról vezette le a belvizet. A templom helye szempontjából nem jöhetett számításba, mert régészeti lelet s oklevél ezt semmiképpen nem támasztja alá. Szükséges volt e két vízfolyás ismert adatait rögzíteni, mert az 1412 évi oklevél határozottan azt közli, hogy Mindenszentek tiszteletére felszentelt plébániatemplom a Nagy-Körös és Sárosér partján (tehát szögletében) áll. Az általam Sárosérnek meghatározott, 1816 évi térképen is feltüntetett vízfolyást a 19. század közepéig több helyi forrásban Dancának, Dancaárkának is nevezik (érdekes, hogy a Mirhó, Danca vidékünkön időszakos, pocsolyás vízfolyást, vízállásos helyeket jelent).

A táj korai reformációja ellenére (Mezőtúron már 1540-es években erős református egyház volt) 1552-ben Gyoma papja még hozzájárult a tridenti zsinatra utazó követ költségeihez. 1594-96 között a többi környékbeli településsel együtt Gyoma is elpusztult. Ezt nevezték "második tatárjárásnak", amikor is az úgynevezett tizenöt éves háború egyik "epizódjaként" egy tatár segédcsoport végig dúlta a Tiszántúlt. 1634-ben már egy megállapodott, megerősödött református egyházzal rendelkező település tűnik elének, amikor is a szatmári zsinaton Diószegi Andrást rendelik ide prédikátornak. 1685-ből arról van adatunk, hogy Gyoma

Solymossy Boldizsár nevű református prédikátora olyan nyomorban volt, hogy a (mező) túriaktól kért alamizsnát. Még talán ebben az évben, de 1686-ban mindenképpen "elfutottak". Megkezdődtek a "felszabadító" harcok. Az osztrák katonai parancsnokság Gyula környékét hadművelési területek nyilváníttta és a lakosságot "felparancsolta" a Felső-Tisza vidékére. Mindezt azon egyszerű oknál fogva hajtották végre, hogy az ostromlott török katonaság ne találjon hadtáputánpótlást messze környéken.

Ennek ellenére mindenképpen voltak, akik a "zavaros időkben" is lakóhelyeik "határain tekergettek. (Gyoma, Körösladány, Dévaványa, Szeghalom, stb.) Ezekről egyre több feljegyzés került napvilágra. Gyomán a királyi kincstartó 1698-ban (Gyula vára visszafoglalása után) húsz elpusztult házhelyet számlált össze, de a templomról nem tett említést. 1701-ben néhány család újra megülte e régi faluhelyet, mert "visszahívogatta őket a meglehetősen épen álló régi templom," de két év múlva futniok kellett a minden eddigi kegyetlenséget felül múló rác katonaság elől, akik osztrák zsoldban büntető "hadjáratot" hajtottak végre. Ekkor már megkezdődött II. Rákóczi Ferenc által vezetett szabadságharc. A nagyságos fejedelem Gyula környékéről a lakosságot újfent a Felső-Tiszavidékre parancsolta védelem alá. E vidék védelméről nem tudott megfelelő haderő hiányában gondoskodni. 1707-ben, vagy 1708-ban megint megkísérelték Gyoma falu benépesítését, csak hogy ekkor sem lakhattak itt tovább két esztendőnél, mert az aradi és gyulai rác katonaság megint végigdúlta a vidéket. Sikertelen volt Károlyi Sándor által vezetett hadjárat s Gyula vára ostroma. 1709-17 között "hivatalosan" lakatlanul állt Gyoma falu. A gyomai Református Egyház régi iratai között következő feljegyzések vannak; "...újólag megültek ezen lakhelyet az 1717 ik év Szent Mihály napja (Megjegyzés: Szept. 29.) előtt két héttel Kisérről jöven Nagy István, utódai a mai Csath Nagyok, Balog István, Makcsali István, ki Czeglédre származott és maradéki most is ott vagynak, és Bíró János". "Ezen földnek az ellenség ti. a török és tatár által lett elpusztítása miatt lakosai szétszéledvén, ismét kezdtek megülni előbbi és új lakosok 1717. Mindszent havának (Megj: november) 8-ik napján. Egy családi krónika szerint..." 1717 Mindszent havának 8-k napján...amelyben bėjöttek egynehányan ide Gyomára. Kik megtelepedtek, ahol most a rév-lapson van az őrház és tavasszal jöttek erről a Körözsön." Az első "hivatalos" kamarai összeírás szerint a prefektus 1719-ben 27 viskóban (nyilván földházban) meghúzódó református és evangélikus (együttesen protestáns) családot talált Gyomán. Annyi erejük sem volt, hogy a romladozó régi templomukat kijavíthatták volna, hanem egy nádfalú házban tartották az "isteni tiszteletet".

A 18-század elejéig fennállt középkori eredetű téglatemploma - a legutóbbi idők vidékünkön történt templomfeltárásai alapján más anyagú nem lehetett - eltűnik a szemünk elől. A továbbiakban ellentmondásos feljegyzésekből még lehet ráutalásokat kiolvasni, de pontos helyét immár csak alapos régészeti feltárás, s az azt megelőző kutatómunka tisztázhatná.

A következőkben majd hiteles források - Békés vármegye nemzeti Közgyűléseinek iratai, Gyoma Nagyközség iratai, a Gyomai Református Egyház iratai és családi iratok, szóbeli hagyományok-alapján igyekszem a gyomai református gyülekezet templomainak történetét végig kísérni s majd a jelenleg is fennálló "nagytemplom" építésének történetét is röviden vázolni.

UHRIN PÁL KIÁLLÍTÁSA

Január 22-én a Katona József Művelődési Központban megnyílt Uhrin Pál "Emlékeim" című önálló kiállítása, amely február 5-ig látogatható.

Az ország minden részéből összesereglett rokonok, barátok, ismerősök nagy szeretettel köszöntötték az alkotóereje teljében lévő művészt. Mint azt Megyeriné Csapó Ildikó, a Művelődési Központ igazgatója elmondta; a kiállítás tiszteletadás a művésznek, de tisztelgés a Magyar Kultúra Napja előtt is, amelyet ezen a napon ünnepelünk annak emlékére, hogy Kőlcsey 176 éve e napon öntötte végső formába a Himnuszt.

Rövid megnyitójában dr. Ugrin Emese művészettörténész a rokonságból és endrői származásából adódó személyes kötődését emelte ki a művészhez és az általa ábrázolt, már eltűnt falusi világhoz, paraszti életformához. Hangsúlyozta, hogy milyen fontos a mai világban nagyapáink, dédapáink életének, szokásainak ismerete. A hagyományok ápolása, továbbadása akkor is fontos, ha mi magunk már nem élünk, mert nem élhetünk benne.

Továbbszöve a gyökerekről és identitásról kifejtett gondolatait, valóban, ezekre mint egyéneknek is nagy szükségünk van, de az egységesülő modern világban a nemzeteknek is szüksége van a maga sajátos identitására, hogy ne beszűküljön, hanem színt vigyen a nemzetek, s az azokat alkotó népek kavalkádjába. Az emberi civilizáció gazdaságilag, technikailag egységesül, ez elkerülhetetlen folyamat, de kulturális önazonosságát minden népnek őriznie kell. Az egymás kultúrájának megismerése, tisztelete egyes elemeinek átvétele nem oldódhat fel egy "multikulturális", jellegtelen keverékben. Csak bartóki értelemben vett tiszta forrásból merítve gazdagodhatunk egymásból és egymás által.

Ennek a tiszta forrásnak egy cseppje Uhrin Pál művészete. Ebben a cseppben tükröződnek emlékei az azóta eltűnt paraszti lét jelenetei. Ahogy Kerékgyártó István kritikus rendhagyó tárlatvezetésében mondotta, ez a művészet az, amelyet naiv művészet körébe szokás sorolni. Talán helyénvalóbb a népi kisrealizmus kifejezés, mely három forrásból táplálkozik: a művész gyermek- és ifjúkorában még eleven falusi, tanyai életformából; (gondoljunk itt a gazdálkodás, a földművelés, állattenyésztés jelenetét ábrázoló Cséplés, Asztagolás, Szénahordás, Boronálás című képekre, vagy a Fejés, Szoptatás és a Pásztorélet c. alkotásokra). A másik forrás az előbbiből ered, a közösségi lét, a falusi ünnepek, a farsangi multságok, disznótörök, a vásárok, sokadalmak mozgalmas világa. Ennek képei közül a Lóvásár címűt már láthatta a közönség az Őszi Tárlaton. A harmadik vissza-visszatérő forrás a paraszti lélekhez oly közeli, s ezért gyakran nótává, sőt népdallá lett Petőfi versek világa. Láthatjuk, a Puszta Télen, c. vers



jeleneteit, alakjait, amelyeket új, a maga tapasztalatából, fantáziájából eredő tartalommal gazdagít a művész: a komótos kisbérest, a betyárt, akinek "háta megett farkas, feje fölött holló", s láthatjuk a keresztúton álló feszületet, amint a pléh Krisztus felé is kiterjeszti óvón karjait - s előttünk dübörög az Alföld-ből a ménes:

"Méneseznek nyargaló futása
Zúg a szélben, körmeik dobognak,
A csikósok kurjantása hallik
S pattogása hangos ostoroknak."

Nem illusztrációk ezek a képek, alkotójuk lelkéből születtek egy visszahozhatatlanul elsüllyedt világból, amely a magyarság és az endrődiek kollektív tudatában mégis mélyen és igazul a miénk.

Jól szolgálja az emlékezést, a képek mondanivalóját Hevesi Nagy Anikó értő és ötletes rendezése, amely egyrészt követi a művész fejlődését az első - már érett fővel megtett - lépésektől a nagy megfigyelő-képességről és színes ceruza technika tökélyre fejlesztéséről tanúskodó Vihar a pusztán című kép csikós jelenetig, másrészt egyfajta tematikus rend szerint szervezi egységes látvánnyá az alkotásokat. A képek hangulatát csak erősítik a falra akasztott eszközök a nagy favillától a kolompon át a karikás ostorig.

Kívánjuk, hogy a művész még sokáig legyen a mi élő, közös emlékeztetőnk megszólaltatója, s adja át emlékeit és nagyapjától - a szintén festő Uhrin Pétertől - öröklött tehetségét a dédunokák nemzedékének is.

BULA TERÉZ

MINDENT EGY HELYEN, A PIKTOR BOLTBAN!

Gyomaendrőd, Fő út 204.
(Telefon: 66/386-611)

Kaphatók:

- festékek, lakkok, ecsetek,
- szerszámok, csavarok, szegek,
- ragasztók, zárok, vasalások, és linóleumok

PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN, BOZZA,
RAGASZTÓK, FUGÁZÓ AUZAT KIFEJESZÍTŐ



Az ablak teszi

a házat
MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328



Garancia!
Minőség!
Kedvező ár!
Gellai Cipő

GYOMAENDRÖD, Fő út 140/2. - Tel.: 06-66-283-359

Készségbeesett szülői megkeresés nyomán indultam el feltérképezni az "Érted vagyunk" alapítvány létrejöttének, célkitűzéseinek körülményeit. Amit találtam, az mélyen megindított. A rendelkezéseimre bocsátott információk nyomán egy lelkes kis csoport fáradságot, lehetetlent nem ismerő, példa értékű küzdelme tárult elém.

Az alapítvány 1992 márciusában 12.000 forint alapítói vagyonnal jött létre, amit az alapítók Balogh Károlyné, Lévai Éva, Csorbáné Balogh Éva és Hornok Andrea egyenlő arányban fizettek be. Az alapítvány célja: értelmi fogyatékos és mozgáskorlátozott személyek kreatív segítése, anyagi támogatása, intézeti elhelyezésének segítése, önálló intézmény működési feltételeinek kialakítása. E célkitűzések - különösen az utóbbi - és az igen szerény alapítói vagyon ismerete akár elnéző mosolyra is fakaszthatná az embert, de mint látni fogják, volt idő, amikor szinte csak egy hajszálon múlt, hogy mindez még nem valósult meg. A fenti alapítók mind kurátorok is lettek egyben, a kuratóriumot 11 főre bővítve a fogyatékos gyermekek szülői közül. Elnökük dr. Varga Géza gyermekorvos lett, aki hivatásának elkötelezettje és "él-hal" a gyermekekért. Az alapítvány gazdasági részről dr. Csorbáné Balog Évát kérdeztem:

- *Hogyan tudatok akár csak elindulni is ilyen alapítói vagyonnal, s meddig jutottatok?*

- Pályáztunk és pályáztunk, és rendre-másra meg is nyertük az igen tekintélyes összegű pályázatokat. Három és félmillió forint - ez volt a legtöbb - a Népjóléti Minisztériumtól, ez lényegében annyi, amennyiért a Tüzép tulajdonában lévő házat megvásároltuk, de időbeli csúszás volt, vagyis a pályázatot később nyertük, de a vétel igen kedvezőnek látszott, - bár nem volt ez a kis pénz az akkori viszonylatban - így pályáztunk a Munkaerő Központnál, s itt 3 millió visszatérítendő támogatást nyertünk. Nehezen, szinte borotvaélen táncolva tudtuk lebonyolítani ezt a vételt, de szerencsére az Önkormányzat, illetve az akkori Képviselő-testület nagyon pozitívan állt munkánkhoz, és 1.800.000 forint hitelt nyújtott. Ennek segítségével tudtuk áthidalni az időbeli csúszást, amikor pedig az Állami Fejlesztési Intézettől is elnyertük a két és félmillió forintot, akkor a ház belső rendeltetészerű szerkezet átalakításához is hozzáfoghattunk, vagyis minden ajtót, lépcsőt, küszöböt stb. úgy kellett átalakítani, hogy a mozgássérültek is, akár tolókosíval is, használhassák. Nyertünk a József Attila Alapítványtól 300.000 forintot a Nemzeti Ifjúsági és Szabadidő Sport Alapítványtól pedig 200.000 forintot. Az átalakítási munkálatokra a Schwalm és társa Bt adta a legkedvezőbb ajánlatot, és nagyon sok mindent társadalmi munkában végeztek. Segítették a szülők is, amit tudtak, és mi mindnyájan saját barátainkat is mozgósítva nagyon sok mindent szinte ingyen, vagy igen kedvezményes áron csináltattunk meg. Bár a pályázaton nyert összegekhez nem hasonlítható a lakossági támogatás nagyságrendje, de meg kell említeni ezt is, részben mert erkölcsileg nagyon sokat jelentett nekünk. Rendeltünk sportnapokat a Körös-parton és egyéb jótékonyági, ifjúsági rendezvényeket is, és ebből cégek és más vállalkozók is kivették részüket. Megható volt, hogy nyugdíjas, idős nénikék 100-200 forintokat fizettek az alapítvány számlájára. A szülők is segítettek, téglajegyeket árultak. Haladt minden lendületesen. Azt reméltük közel a cél, s ez lelkesített. Írtunk levelet Göncz Árpádnénak, személyesen mentünk el az akkori Oktatásiügyi Minisztériumba. Felkerestük Latorcai János képviselő urat is. Az első keseszerű csalódás akkor ért bennünket, amikor megváltozott az Áfa-törvény, így az adóhatóság elutasította kérelmünket s ezért csaknem kétfélmillió forinttól estünk el, ami eredeti tervünkben szerepelt, s elég lett volna a befejezéshez.

Megkérdeztük az illetékeseket...

(Hiszen már "csak" a víz, villany szerelvényezése volt hátra) Mindennel elszámoltunk az utolsó fillérig, minden hitelünket kifizettük. (Szeretném hangsúlyozni, hogy a kuratórium egyetlen tagja sem vett fel sem bért, sem tiszteletdíjat, de még utazási költséget sem.) Megmaradt pénzünket a legkedvezőbb kamatozású betétben helyeztük el, az OTP-né, s ez ma 1 millió forint körül van. Ma már az inflációt figyelembe véve 4 millióra lenne szükségünk a befejezéshez. Továbbra is figyeljük a SANSZ pályázati újságot, s ha egy megfelelő kiírást találunk, újra megpályázzuk.

Dr. Varga Géza gyermekorvos így nyilatkozik:

- Én a szakmai rész irányítását vállaltam, és sikerült is kapcsolatot teremteni egy minden speciális szakmai igényt kielégítő teammal, akik gyermekpszichológusokból, pszichiáterekből, gyógypedagógusokból állnak és alkalmasak ezeknek a szellemileg nagymértékben károsodott gyerekeknek a foglalkoztatására, hiszen nekik is vannak fejleszhető képességeik, lehet őket rajzoltatni, vagy egyéb manuális foglalkozásokon képezni, számukra is elérhetők pozitív élmények. Városunkban és közvetlen térségében mintegy 25-30 gyerekről van szó, és nagyon jó lenne, ha helyben tudnánk őket képezni, foglalkoztatni, akár napközis, vagy bentlakásos rendszerben, mert Békéscsabára vagy Tarhosra történő hetenkénti utazásuk - ami tömegközlekedési eszközzel nem oldható meg - mérhetetlen terhet ró a szülőkre. Itthon maradásuk pedig fejlődésüket lehetetleníti el, arról nem is beszélve, hogy gondozásuk teljes embert kíván, vagyis munkavállalásra nem is gondolhat az a szülő, aki ily mértékben fogyatékos gyermekét otthon ápolja. Nagyon nagy gond az alapítványban a befejezéshez szükséges pénz hiánya. Az önkormányzat december elején eljuttatott hozzám egy pályázatot, ami egy nyári egyhetes táborozást tesz lehetővé a Körös-parton, napközis rendszerben. A már említett szakmai team, a gyerekek, a szülők, s mi így újra közel kerültünk egymáshoz, újabb lendületet adhat az együtt gondolkodás a hogyan továbbról.

Végül idézek az egyik szülőtől, Kiss Jánosnétól:

- Nagy örömünkre volt az Alapítvány beindulása, több okból is. Először is helyben van, másodszor részben a szülők is mentesülhetnek a súlyos tehertől, de főleg a gyermekeink fejlődése biztosítva lenne. Továbbra is bízunk, hogy a pénz összejön, és megvalósul az elképzelésünk, összejön a nyári tábor.

Az "Érted Vagyunk Alapítvány" bakszámláját az OTP Bankban Gyomán kezelik. Számlaszáma: 11733120-20007377. melyre évközben is bármikor szívesen fogadunk adományokat. Kérem azonban azokat az olvasóinkat, akik még nem kötelezték el magukat más alapítvány, vagy társadalmi szervezet felé, hogy ha nincs szívükhöz közelebb álló jótékonyági cél, **ajánlják fel személyi jövedelemadójuk 1%-át erre a nagyon nemes célra. Alapítványunk adószámja: 19061498-2-04.** Ezen túlmenően bárki, akár ötletet, bármilyen anyagi segítséget tud nyújtani, keresse meg a kuratórium, vagy szerkesztőségünk bármely tagját. Gondoljuk meg, minden ember kerülhet élete során kiszolgáltatott helyzetbe átmenetileg, hiszen kiszolgáltatott a gyermek, míg nő, de ez egy természetes állapot. Kiszolgáltatottá válunk, ha betegek vagyunk, s mások ápolására szorulunk, mindez szerencsére általában csak átmeneti állapot. Kiszolgáltatottá válhat sok idős ember, ez már szomorúbb. De van annál szomorúbb, megrázóbb állapot, amikor valaki születésétől a haláláig kiszolgáltatott? "Legyünk hát értük", de legalább tegyünk értük, ki mit tehet!

Marsiné Giricz Erzsébet.

HÍREK ERDÉLYBŐL



„... megmarad egy diadalmos erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

TALLÓZÁS AZ ERDÉLYI LAPOKBAN

Január 6. MAGYAR SZÓ

Iskolaavató Borzonton

A borzonti általános iskola december utolsó napjaiban ünnepélyes kezek között felvette Gaál Tamás pap nevét, aki az első borzonti iskolát és kápolnát megépítette 1926-ban, s a két világháború között haladó szellemiségeivel meghatározó szerepet játszott az anyanyelv és az öntudat ápolásában a vidéken. Emléktábla és iskolaavatót megtisztelték jelenlétükkel a megyei tanács a helyi önkormányzat és az alfalvi iskola küldöttsége, a borzonti iskolával testvériskolai kapcsolatot ápoló békéscsabai Savio Szent Domokos katolikus iskola küldöttsége.

Január 9-10. BIHARI NAPLÓ

Nyílt levél Markó Béla szövetségi elnökhöz (részlet)

Rendezni a jövőt! Ha ez az ország valóban része akar lenni a civilizált Európának, ideje úgy is gondolkodni. Miért lenne jó nekünk ez az élet, mely még a létminimumot sem biztosítja, más népek ennél kevesebbet is lázadtak már fel. De mi nem vagyunk lázadók, sem terroristák. De az azért nem azt jelenti, hogy meg vagyunk elégedve a sorsunkkal. Pedig sokan úgy vélik, hogy ez rendjén van. Húzzuk be a farkunkat és nyalogassuk a sebeinket, mer ezen már nem lehet változtatni? Én nem hiszek e gyáva belenyugvásban, mert ez nem emberi élet. Mi jobb sorsot érdemlünk, jogainkért rég megharcoltunk az évszázadok során. Elvárjuk azoknak a jogoknak a betartását a román kormánytól.



Az emberi szervezet a kültakaró, a bőr mellett, legnagyobb felületén a légzőrendszeren át érintkezik a külvilággal. A nagy felületű légutakon, a tüdőn át zajlik állandóan az oxigén-csere, így frissülnek a vörösvérsejtjeink a felvett oxigénnel, egyben leadják a széndioxidot. Az ember állandóan alkalmazkodni kényszerül a külvilághoz,

így a levegő változásaihoz, szennyeződéseihez. A levegőszennyeződés egyre fokozódik. Az emberi szervezet kimeríti működési tartalékait a levegőszennyezés által okozott károsodások következtében. A nyugati iparvilág a környezetszennyező technológiákat a hozzánk hasonlóan elmaradott országokba telepíti. Az eredmény az, hogy országunkban is meredeken növekszik a légúti megbetegedések száma.

Mint minden betegség gyógyításánál, a tüdőbetegségek kezelésében is döntő szempont, hogy milyen korán kezdik el a gyógykezelést. A korai felderítés egyik eszköze a **tüdőszűrés**, a másók az, hogy már a korai betegségi tünetekkel is orvoshoz, **tüdőgyógyászhoz fordulunk.**

ORVOSI TANÁCSOK

A tüdőbetegséggel kapcsolatos tudnivalók

A múlt században, a század első felében még a tüdőgümőkör volt a legerjedtebb lefolyású, és kimenetelű tüdőbetegség. Sokáig csak sanatóriumi kezelés adott némi gyógyulási esélyt, majd a Streptomycin 1944-ben történelmi felfedezése, és 1946 utáni alkalmazása, az Isomicid 1952 utáni bevezetése, és az országosan kialakított hatékony intézkedések után az 1960-as évek végére megszűnt Magyarországon a tüdőgümőkör népbetegség mértéke. Az 1980-as évekig tovább csökkent az új tüdőgümőkörös megbetegedések száma. Napjainkban főleg a rossz szociális körülmények között élők körében ismét növekedik az új gümőkörös megbetegedések száma.

A súlyos betegség kialakulását azzal előzhetjük meg, minél többet megyünk el a rendszeres tüdőszűrésre. Ha valakit a tüdőszűrés nyomán kivizsgálásra behívják, ne vegye zaklatásnak, ne essék kétségbe, sokszor csak arról van szó, hogy kisméretű ernyőfénnyel nem lehet pontosan megítélni, hogy van-e elváltozás a tüdőben, és ezért szükséges újabb nagyformátumú felvétel elkészítése, hogy a diagnosztikus problémát tisztázza. **Napjainkban a frissen felfedezett tüdőgümőkörös betegek gyógyszeres kezeléssel jól befolyásolhatók, gyógyíthatók.** A gyógyulás hosszú hónapokig, esetleg egy évig

Az RMDSZ-nek mint érdekvédelmi szervezetnek hatásköre lenne ügyeink intézése.

Kovács Imre RMDSZ-elnök Mezőtelki úi.: Vállalom a felelősséget a fentiekért

*

Tökés László püspök kezdeményezésére református központ épül Temesváron. Az Új Ezredévre keresztelt nagyszabású beruházás anyagi hátterének megteremtése érdekében erdélyi művészek munkáiból tartanak műtárgyaukción január 23-án a Kolozsvári Magyar Színházban.

Január 9-10. MAGYAR SZÓ

Barabás Miklós Kiállítás nyílt Bukarestben

Január 12-én délben a Bukaresti Román Szépművészeti Múzeumban megnyílt a tavalyi sepsiszentgyörgyi centenáriumi tárlat után Barabás Miklós festőművész gyűjteményes kiállítása. A rendezvény fölött Nadia Constantinescu és Göncz Zsuzsanna a román illetve a magyar államfők feleségei vállaltak védnökséget.

Január 12. BIHARI NAPLÓ

„KRISZTUS VILÁGOSSÁGA“ az újesztendővel második évfolyamba lépett a Csíkszeredán megjelenő folyóirat, mely tájainkon egyre népszerűbb lesz. Koncsag László a szerkesztőbizottság tagja a szeredai központi plébánián így jellemezte a lap elmúlt évét: - Igyekeztünk eljutni minden katolikus családhoz, minden korosztályhoz. Katolikus hitünk két erdélyi nagyságának Márton Áronnak és Veres Ernőnek emlékére ajánlották folyóiratunkat a csíkiak. Az állandó rovatok - Példaképeink a szentek, Fiataloknak, Hírek mellett hely van egyes plébániák életének bemutatására is. Híres kegyhelyünk, Csíksomlyó jobbára szellemisége van jelen a lapban. Váradai vonatkozásáról annyit, hogy a legutóbbi két számban megyés püspökünk, Tempfli József írásai olvashatók.

*

Immár évek óta töretlen hagyomány szerint, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület új évi fogadást adott a Lorántffy Zsuzsanna Gimnázium Köleséri Sámuel Termében. Szilágyi Andor köszöntője után Tökés László püspök szólott a megjelentekhez. Csűrű István generális direktortól Tempfli József római katolikus megyéspüspök vette át a szót. Az RMDSZ nevében dr. Csapó I. József szenátor mondott beszédet.

Ezt követően a hagyományoknak megfelelően a Közös szolgálatában díj átadására került sor. Az idei díjazottak a Palló együttes tagjai - Molnár Szabolcs, Köllő Gergely és Mayer Róbert voltak.

is eltart, azért végünk utána rendszeres ellenőrzéseket, hogy az esetleges visszaeséseket jó eséllyel tudjuk gyógyítani.

Az 1970-es évektől feltűnően szaporodott a tüdődaganatos betegségek száma. Hamarosan nyilvánvalóvá vált, hogy a dohányzásnak és a többi légszennyezőnek van ebben döntő szerepe. Ha csökkenteni akarjuk a tüdőrákban való megbetegedés esélyét, el kell hagynunk a dohányzást. A legkisebb vérképés esetén kérjünk tüdőgyógyászati kivizsgálást. Nehezen gyógyuló hörgyhurutos megbetegedések esetén szintén!

A korai stádiumban felfedezett tüdőrák műtéti gyógykezelése teljes gyógyulást, vagy hosszú ideig tartó panaszmentes túlélést biztosít. A sugárterápia és a kemoterápia különböző módszerei is számottevő túlélést biztosítanak.

A dohányzás és a levegőszennyezés sok idült légúti betegséget alakít ki, és tart fenn. Ezek rendszeres orvosi kezelésre, gondozásra szorulnak, de mindenképp először a dohányzás elhagyása is.

Az allergiás eredetű betegségek, a szénanátha és a tüdőasztma részben a levegő és környezet-szennyeződés következményei. Ezek a betegségek jó gyógyhatással kezelhetők, véglegesen nem gyógyíthatók. Az asztma betegségek az új gyógyszerek hatásának köszönhetően megszelídültek, egyre ritkábbak az életveszélyes rohamok. Tüdőgondozónkban meg vannak az asztma kivizsgálásának a jól bevált gyors módszerei, az így felállított diagnózis alapján irányítani tudjuk a beteg otthoni gyógykezelést.

Mária néni meséi

Jóska meg a Bogáncskirály IV.

Szegény Jóskán egyszeriben szorulni hogy nincs már idő szabásra-varrásra, kezdett a bő selyembugyogó. Mi lesz, ha mert itt a Bogáncsbíró, ő fogja összeadni őt választja ez a hájgombóc királyné? a házassulokat. Hívjátok a lányomat! Még megteszi tényleg udvari bolondjána-

Hej! - sóhajtott keservesen - Miért is voltam olyan bolond, hogy egy bolond fűrengetegben harmat könnyet sírva hajbolonddá tehetett! - mert rájött, hogy bizony így történt.

Azt leste, hogy merre találna egér utat, hogy visszazökhessen szobájába. Ott bizonyára már várják az udvari szabolók.

- Dehogy várták, dehogy várták! Ott loholtak már valamennyien a terem végében, karjukon a lágyan leomló sok végpuha bíborszínű bársony. Hej, micsoda öltöny lett volna azokból!

- Uram, király - sopánkodtak már messziről a tűvitézek - eltűnt a kicsi királyfi. Nem tudunk mértéket venni, és így nem is tudunk lakodalmi palástot készíteni.

- Ejnye, ebugatta! - szaladt ezer ránc a király homlokára, - csak tén nem mondta ki azt a szót, hogy bárcsak! Mert akkor üthetjük a nyomát bottal, bot nélkül, vissza nem hozhatjuk soha.

- Már hogy tűnt volna el - ugrándozott a két kezén mókásan a bolond. - Itt van la, a másik sipka alatt. Magam öltöttem vőlegényi díszbe!

- Neked ez vőlegényi dísz, te kőcfejű! - fortyant fel a király - hiszen a magad képeére bolondnak formáltad.

- Hihihii! - vihogott csúfondárosan a mihaszna - hát nem az a legnagyobb bolond minden bolond közt, aki még iskolába se járt, és már is házasodna?

- Lári, fári! - legyintett a felség. Attól még derék király lehet. A baj csak az,

Am egyszeriben csengeni-bongani kezdett az egész palota. Recsegték a falak, nyikorogtak az ajtók, ablakok, és kint fűrengetegben harmat könnyet sírva hajfogatták óriás fejüket a nyíló virágok.

- Mi történt? Mi volt az? Égszakadás, földindulás? - ijedezett a vendégsereg. S amint kitekintettek az egyik sarkig tárt ablakon, látják, hogy a hétfejű sárkány viszikarmai közt Tüske-Böske-Marikát.

A bogáncskirály azonban egy csöppet sem ijedt meg. - Nyugalom kedves vendégeim, mondta bizakodó hangon. - A bogánycsbirodalom hétfejű sárkányát Jóska királyfi fogja megtanítani kesztyűbe dudálni. Ugye így lesz Jóska fiam!

Igen ám, de ez csak akkor sikerülhet neki, ha ismeri az abc-t - mondták kórusban a vendégek. - Mert ezt a sárkányt csak a tudás fegyverével lehet legyőzni!

- Hát majd megtanulja az abc-t - szölt a király - s nyomban, holnap beíratjuk az első osztályba.

Több se kellett Jóskának. Földhöz vágta csörgő sipkáját, és futásnak eredt.

- Bárcsak sose hullott volna rám a tündérek könnye! - szipogott nekibúsultan. Minek legyen én király, ha annak is iskolába kell járni!

Hanem ahogy kimondta azt a szót, hogy bárcsak, egyszeriben ott találta magát a vadvirágos réten. Megdörzsölte szemecskéjét, mint aki álomból ébredt, előtte üldögélt kicsi trónusán a bogáncskirály.

hanem ahogy kimondta azt a szót, hogy bárcsak, egyszeriben ott találta magát a vadvirágos réten. Megdörzsölte szemecskéjét, mint aki álomból ébredt, előtte üldögélt kicsi trónusán a bogáncskirály.

- Csakhogy Jóska lettem újra! - örvendezett kis mesehősünk. - Csak Tüske-Böske-Marikát sajnálom!

- Itt vagyok csendült meg Marika ismerős hangja, és Jóska rögtön tudta, hogy megint a varázsló segített.

- No csakhogy Te is megmenekültél! - kiáltott boldogan Jóska, - gyere, fogócskázunk.

Marika ugyan nem értett az egészből semmit, de azért, uccu neki vessed el magad, futott fűgén, hogy Jóska utol ne érhesse.

A mesét és a verset írta: Iványi Mária

ÉPÍTÜNK EGY NAGY HŐEMBERT

Hahó! Hahó! Lehullt a hó!
Gyerünk a rétre gyerekek!
De, hogy a dér meg ne csipjen,
Sálat, meg sapkát tegyetek!

Építünk egy nagy hőembert.
Sárgarépa lesz az orra,
Kalapja meg ez a fazék.
Az se baj, ha kicsit csorba.

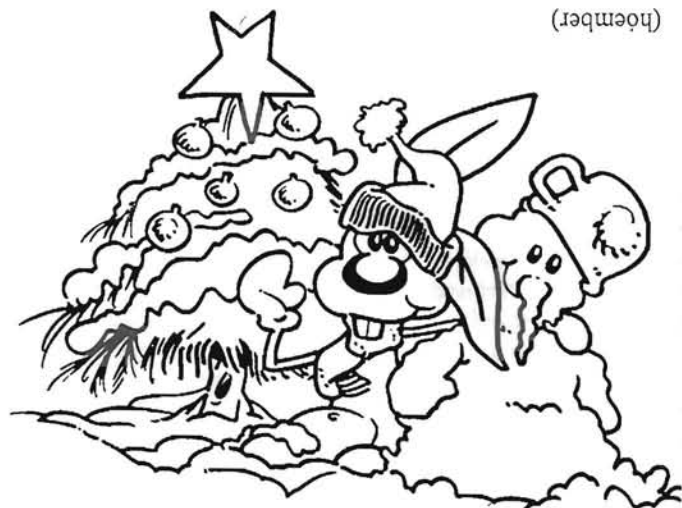
Csillaghímes ruhájára
Gombot is rakunk egy párat,
Söprűt adunk a kezébe,
Szájába meg pipaszárat.

Kész is van már. Jaj, de mókás!
Lám, mi lett a tél havából!
Olyan mintha most jönne
A farsangi karneválból.

TALÁLÓS KÉRDÉS

Hóhullása hizlalja a pocakom,
Attól lesz még kerekebb a kobakom,
Nem eszem mást, csak dermesztő hideget,
S elpárolgok, ha megjön a kikelet.
Lyukas fazék a kalapom,
Fekete szén a szemem,
Te vagy a legokosabb, ha
Kitalálsz a nevem.

(hőember)



THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése - tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (fenyő fűrészáru, Interspan bútorlap szigetelőlemezek, kartonplasztlemezek...)
- ☞ Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

Irodalmi oldal



A BARBÁRSÁG ÉVEIBŐL

A fenti címmel a közelmúltban jelent meg Gergely Ágnes verses kötete huszonöt régebbi és huszonöt újabb verssel. 1988 - 1997.

A Magyar Írószövetség és a Belvárosi Könyvkiadó kiadása. Budapest, 1998. 74 p.

Az Idő átfogalmazza bennünk, bensőnkben, emlékeinkben; ama hajdani IDŐ-TÉR-ÉLMÉNY-t - amely nem IDŐ-TÉR elvont fogalmiságában - amely mindennapjaik lezajlott, letűnt; ELMÚLT ESEMÉNYEIBEN, azt kísérő GONDOLATAINKBAN, ÉRZÉSEINKBEN (fontosan, fontostalanként) valaha: JELENVALÓSÁG-volt..

A felidézett MÚLT kap "hiányos" formát a visszaidézőben, az emlékezőben, vagy éppen átszíneződik, gazdagszik az által, hogy nem-pontosan a valaha-voltként idéződik fel? Nem tudom... Más-ként idéződik fel; évek, évtizedek multán...Miért? Rejtély... Rejtélye a személyiségnek, mely mindig egyetlen, megfejthetetlen, amire a Pszichológia tudománya is csak általános választ adhat.

Különös örömmel tölt el, hogy én, mint mindennapi ember, s velem együtt sok más - ugyanazon módon "felejt", "emlékezik", "színez át" elmúlt történeteket, mint a "nem mindennapjak". A Költő is?! Nos ebben nem vagyok egészen bizonyos... Tény, hogy Gergely Ágnes újabb kötete hívta elő belőlem az előbbi gondolatokat...

S a "felfedezés" örömeivel írtam le... Valami hasonlóság bizonyára nem csak az én "agyszüleményem" a hasonlóság a mindennapi ember és a költő között szembeűnő. Gergely Ágnes költészete nyomán különösen... Sok-sok verse alá a kezdet, s a befejezés között hónapok húzódnak. Így jelzi a "végleges" (?) formát... Olyanok is bőven akadnak ebben a kötetben, is, amelyek kezdő a "végpontja" (?) között évek sorát jelzi a dátum... No dehát itt "csak" arról van szó, hogy az élmény pontosabb "formát" keresett ...(!) vélné az olvasó, "ostobaság" ezt hasonlítani a mindennapi ember múltját később felidéző emlékezésének. S nincs igaza. A köznap, mindennapi ember emlékszik - közel s régmúltjára - éppúgy a "formáról" dönt, noha tudattalanul (azaz nem tudattalanul, csupán ösztönösen), mint a költő teljes átgondolt-tudatossággal hajdan megfogalmazott élmény-érzés-diktálta szavairól, amelyeknek pontosabb, kifejezőbb formát keres... Hogy valljon, hitelen, pontosan a világról, amely mindannyiunk világa is; s valami olyat mondjon arról, ami számunkra is fontos, csak éppen nem tudjuk úgy, mint Ő megfogalmazni...

A "barbárság éveiből" szól a kötet címe. Ez egyik a kötetben szereplő ver-

sének címe is. (Gyakori, hogy költők kiemelnek egy kötetben megjelent vers-címet, azt adva kötet-címül is.) Itt is ez történik, ám mégsem csak ez... A kötetet kísérő szokásos "fülszövegben" a költő így fogalmaz:

"Az író korábbi verskötetei - Kobaltország, Árnyékváros, Királyok földje, Necropolis a tér aspektusát őrzik; ez a mostani - A barbárság éveiből - az idő aspektusát rögzíti. Az időt, amelyeknek létezését az író - akárcsak egyik eszményképe Borges - tagadja, megtagadja. Idő nincs. A tapasztalat többjei haladnak velünk a térben." (Kiemelés tőlem M. K. V.)

A kötetet bemutató irodalmi esten (előző számunkban írtunk erről) az elnöklő Mezei András kérésére Gergely Ágnes "Apu" című versét mondta el... Az érzés-élmény tömeg már pontosan fogalmazott mondatait - az elmondás által újra élve - meghatottan, a végén megkönnyezve is elfáradva abban. S aztán hozzátette: "már egy újabb változatot is írtam"... Holott a kötetben szereplő vers alatt 1963-1993 febr. 8. - 1997. december 7. dátumozás szerepel... Évtizedek. Az élmény a vers formálódásának éve; s még nincs vége... Mondhatnánk: küszködik a Költő - az igazi költő - az élményekkel, melyeket verssé formál. Az igényesebbje... S Gergely Ágnes az. Minden szót, kifejezést megvizsgál - többször is - amíg a végsőt, pontosat a helyére teszi... Ez adja költészetének nagyon "nehéz" vetetét, amely az olvasótól is igazi elmélyedést kíván, amíg megérté-

séhez eljut. A versszerető ember mégis megteszi, bejárja Vele ezt az utat, mert érdemes, gazdagszik általa...

M. KONDOR
VIKTÓRIA

HALLOD A MADARAKAT?

Hallod a madarakat?

Most már hallod őket te is.

Most már tudod: hamis nótázásnál, ígéretésnél, emberi szitoknál erősebb a hangjuk. Olyan erős, mint a lomb. Évszázadok tanúsítják, egyiket sem fogja méreg. Keresik egymást, a trilla és a klorofill. Tántoríthatatlanok, mint a kő. S még többet ismernek. A visszatérést. Ezt a szürke követ azért nem hengerítem el az utadból, hogy lásd: fölbe ág hajlik, rajta rejtélyesen ideérkező madarak szólítanak, most már érted őket, érted a szárnycsattogást, a négy szelet, a törzsben fölgyalogló nedveket, a Hívást és a Küldetést s aztán az Újrahívást és a kő porózus mélyéből felküldött hajszárepedést, az erek repedését, ezt a vérrel sározott világot. Hallgass a madarakra. Végnél, elvéréznél, utolsó lobbanásnál erősebb a hangjuk. Nem olajágot, nem, de a követ fölemelik majd. Hangjukra tisztán kitárul, kaput nyit a mélység. Halleluja, halleluja: együtt hallgatjuk őket.

ZRÍNYI MIKLÓSHOZ

Mit csináljak Sziget várával én,
Mit mond nekem Drégely vagy Eger?
A méltó zászlófelvonásra engem
nem hívnak el.

Mit csináljak ős Budavárral én,
jatangánt őrizzek vagy lakatot?
Mikor a kulcsot átvette a szultán,
nem voltam ott.

Mit csináljak Moháccsal én,
ahol üresen folyik a patak?
Álltam az osztrák haláltáborban
néma zuhanyrózsák alatt.

Mit csináljak azzal a mondattal én,
hogy "Ne bánts d a magyart"?
Akibe beleszerettem,
még mindig belehalt.

1997. ápr.2.

(A barbárság éveiből kötet 23. old.)

1989. Június.

(A barbárság éveiből 13. old.)

Könyvjelző



A Gyomaendrődi
Könyvtárba
érkezett...

Föld nélkül...

Endrődi Füzetek 6.

Amerikások, kubikusok, summások, eltelepültek

Honismereti Egyesület, 1998. Gyomaendrőd. Összeállította Hornok Lajosné Németh Eszter. Készült a Gyomai Kner Nyomda Rt-ben, a nyomda alapításának 116. esztendejében. Felelős vezető Papp Lajos vezérigazgató.

Különös öröm; - szabad remélnem, hogy nemcsak a magam, fajta falunk-szülőtte öregebbjeinek, - immár szülőföldünk múltját feltáró sorozat 6. füzetének megjelenésével újabb igaz történetekkel, eseményekkel gazdagítja ismereteinket. Vélem, nem túl sok falu, város lakói érezhetik magukat ebben a kitérített helyzetben, ami nekünk - endrődieknek -osztályrészül jutott, jut, hogy lelkes, önkéntes patrióták áldozatos munkájukkal buzgólkodnak azon, hogy fiataljaink is, akik személyes élményük, élményeik folytán már egy nagyon is megváltozott közegű világban tudják magukat, hiteles képet kapjanak arról is, ami apáik, nagyszüleik, dédszüleik mindennapjait meghatározta; életük mozgás-terét kijelölte; vágyaiknak, törekvésüknek lehetőséget, keretet adott. A századfordulótól máig, ahogyan az az endrődi füzetek eddig megjelent sorozatában feltárult.

A 6. most megjelent füzet, valóban olyasmiről szól, ami, már csak az öregek emlékezetében eleven... Éppen, - a letűnt korról még vallani tudó - idősebbeket szólaltat meg Hornokné, Németh Eszter - a kötet összeállítója, - a kötetben jelzett társaival együtt, hogy magnószalagra rögzítve emlékezésüket "betűre" - téve örökítse a következő nemzedéknek ismeret-tudásvágyát gazdagítandó, - múltunkról...

Hajdani summások, kubikusok, eltelepültek vallanak: hogyan éltek, hogyan dolgoztak, hogyan vándoroltak oda, ahol munka kínálkozott... Mit jelentett a kubikus talyiga, a kubikus-mesterség megszerzésének "tudománya"... Igen, "tudománya"! Árkot ásni, vasútépítési-alapot-teremteni... stb., stb. Tudomány, ismeret... olyan amellyel az endrődi kubikusok falujukon túl, nemcsak munkát, megélhetést önmaguknak és családjuknak, de elismerést is

szereztek... Szenvedve, e közben a szeretteiktől való távollét pszihikai terhétől; az időjárás viszontagságaitól; az olykor keresett, de nem talált munka, a remélt kereset kínzó-hiányától... Mindezt elmondják az adatközlők. Sokan vannak. (Köszönet nekik.) S a múlt feltárására vállalkozó H. Németh Eszter, Vaszkó Irén és társai magóra vették, lejegyezték... Hogy ne merüljön feledésbe, ami a falu múltját meghatározó társadalmi viszonyainak oly fontos részét képezi: a földnélküliek tömege Endrődön: a kubikusok, summások, élete, sorsa... S az "eltelepültek"...

Úgy hozta a történelem, hogy 1945-1946-ban a dunántúli kitelepített svábok helyére sok-sok endrődi szegény, földnélküli települt el... Nem ők akarták így. A rendszerváltás-után sok-sok vád érte a sváb-kitelepítés-ügyet is... Nos, e kérdésben nem feladatunk, "kompetenciánkon" is kívül-esik az ítékezés. A történetírás (majd talán évtized multával "helyre teszi" e bonyolult - nemcsak a magyarországi helyzetre jellemző nép-mozgást, nagyon sok államban, a magyarországihoz hasonlóan lezajlott, áttelepítést, kitelepítést) még "tétova" ebben a bonyolult kérdésben. Az áttelepítettek - e füzet tanúsága szerint, legalábbis, ami az endrődieket illeti -helyt álltak, "embernek maradni, mindig és minden körülményekben." ez az Arany János által, valamikor a 19. század közepén megfogalmazott intelem (valószínűleg anélkül, hogy szó szerint ismerték volna, lelkükben, tetteikben munkált, hiszen Arany János többnyire azt írta le, ami igaz magyar embert jellemezte) lelkükben munkált, s a szerint cselekedtek... A kötet lapjain nyomon



Bella Rózsa 1998.

kísérhető az a sok-sok a "beilleszkedést" hátráltató körülmény is, ami ellenük munkált, hogy ti. nem éppen saját elhatározásukból, hanem a szegénység, a földtelenség-okán elhagyva régi otthonukat új otthonot találjanak; s ha "ellenséges" fogadtatásban volt is részük, saját méltóságuk, emberségük vértetében legyőzzék a "barátságtalan" fogadtatást...

E kötet - a többiektől eltérően - tudós feldolgozóra is talált. Tímár Antal tanár úr tollából az Amerikába kivándorolt endrődiek sorsa hitelesen nyomon követhető (már amennyire a felhasznált források ezt nyomon-követhetővé tesszik). A történetíró-tudós-tanár nemcsak a megyei, járási forrásokból vetíti elénk, kik, hogyan vándoroltak Endrődről Amerikába (ez "unikum", s fontos forrás az Amerikába kivándorolt magyarok bővebben meghatározható összképéhez, mennyiségéhez is), hanem a századforduló előtt, de különösen a századforduló

nyomán kibontakozó magyarországi Amerikába vándorlásáról is átfogó ismereteket közöl, az amerikai kivándorlók történetét legjobban, leghitelesebb kutatók munkáinak felhasználása nyomán. Sokak közül is kiemelkedik e tárgyban Dr. Puskás Julianna: Kivándorló magyarok az Egyesült Államokba Bp. 1982. műve nyomán. Ő sem mellőzi az u.n. oral. history, vagyis a visszaemlékezők vallomásait. Ez az egész "Füzetek" sorozat lényege: megszólítani, s vallomásait rögzíteni: nyomdászat révén az utókorra örökíteni...

Amikor e füzet-sorozat legújabb teljesítménye előtt hódoló áldattal köszönetét fejezi ki a recenzens az alkotóknak, nem kerülheti meg, hogy köszönetét fejezze ki a nyomdának is (Kner Nyomda), amely csodálatosan szép, méltó köntösben segítette megjelenni múltunk ez újabb szegmensének üzenetét.

M. Kondor Viktória.

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK



„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Az olvasók tájékoztatására közöljük, hogy csak azokról az elhunytakról adhatunk híradást, akiknek hozzátartozói a közzétételhez hozzájárulnak.

BELA IMRE, aki lakott Fő út 38/1 sz. alatt, január 7-én 77 éves korában rövid szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése január 14-én volt. Gyászolják: felesége, gyermeke és családjuk, testvérei és családjuk, rokonai, ismerősei, munkatársai.

Özv. BUKVA ISTVÁNNÉ SZOSZNYÁK JUSZTINA, a Damjanich u. 5-ben lakott, január 22-én, 77 éves korában váratlanul elköltözött az Örökkévalóságba. Temetése január 27-én volt. Gyászolják:

gyermeke és családjuk, rokonai és ismerősei.

Özv. DINYA MIKLÓSNÉ HANYECZ MÁRIA, aki a Fő út 98. sz. alatt élt, m. év december 31-én rövid szenvedés után 86 éves korában elköltözött az élők sorából. Temetése január 6-án volt. Gyászolják gyermekei, unokái és családjuk és a rokonság.

FARKAS IMRE, Öregszőlőben az Iskola u. 53. sz. alatt élt, amikor 89 éves korában hosszú szenvedés után, január 20-án, visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése január 25-én volt. Gyászolják: felesége, négy gyermeke és családjuk, rokonai és ismerősei.

FARKAS JÓZSEF, aki a Pósa L. u. 16/1 benn élt hosszú szenvedés után, január 22-én 46 éves korában elhunyt. Temetésére január 26-án került sor. Gyászolják: felesége, két gyermeke, rokonai és ismerősei.

GÁCSI VENCEL, aki Vörösmarty út 39/1. sz. alatt lakott, múlt év december 28-án 59 éves korában, tragikus hirtelenséggel távozott az élők sorából. Temetése január 2-án volt. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, testvérei és rokonai.

HARNOS IMRE, aki Hódmezővásárhelyen lakott, 1999. január 23-án tragikus hirtelenséggel 68 éves korában elhunyt. Temetése Endrődön volt, január 29-én. Gyászolják: felesége, fia és családja, testvérei és családtagjai.

KALINA JÓZSEF, aki a Bethlen G. út 27-ben élt, január 11-én váratlanul, 49 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetésére január 20-án került sor. Gyászolják: édesanyja, testvérei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

RÁCZ ISTVÁN, a Kör út 40-sz. alatt élt, amikor rövid szenvedés után 82 éves korában, január 7-én elköltözött az Örökkévaló-

ságba. Temetése január 13-án volt. Gyászolják: felesége, két gyermeke és családjuk, rokonai és ismerősei.

STRANSZKI MÁTYÁS, aki az Ifjúsági Lakótelep 10/1. számú házban élt váratlanul, január 2-án 67 éves korában elköltözött az élők sorából. Temetése január 8-án volt. Gyászolják: felesége, gyermeke és családja a rokonság és az ismerősök.

STRANSZKI MÁTÉ, aki a Napkeleti u. 18. sz. alatt lakott, hosszú szenvedés után, 56 éves korában, január 6-án elhunyt. Temetésére január 11-én került sor. Gyászolják: felesége, két gyermeke és családja, rokonai és ismerősei.

Özv. SZELES IMRÉNÉ SZAKÁLOS TERÉZ, aki a Micsurin utca 37-ben élt, rövid szenvedés után, január 2-án 81 éves korában visszaadta lelkét az Úrnak. Temetése január 7-én volt. Gyászolják: gyermeke és családja, a rokonság és az ismerősök.

UGOR ISTVÁN, aki a Körösi Csoma u. 18-ban lakott, január 17-én 68 éves korában, tragikus hirtelenséggel elköltözött az élők sorából. Temetése január 20-án volt. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

VARANCS JÁNOSNÉ CSÁKI MÁRIA, aki a Vásártéri ltp. 27-ben lakott, január 2-án 71 éves korában hosszú szenvedés után földi életét befejezte. Temetése január 7-én volt. Gyászolják: férje, gyermeke és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

Szerkesztőségünk osztozik az ausztriai buszbaleset családtagjainak mély fájdalmaiban.

**Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!**

CIPÓTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegyi u. 11.
Telefon: (66) 284-301



GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig



A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

A szőlő metszése

Az időjárás enyhülésével meg lehet kezdeni a szőlő metszését. Különbösen azoknak, akiknek nagyobb mennyiségű szőlője van.

Nálunk, Békés megyében a talajviszonyok miatt kevés szőlőt termesztünk. Az ország megyéi közül Békésben termesztünk a legkevesebbet, mindössze 1000 ha területen.

Már évezredek óta ismert, hogy a szőlőt nem lehet hagyni szabadon növekedni. Metszéssel kell szabályozni a növekedést, annak érdekében, hogy nagyobb legyen a termés. Sok más fás cserjés növényre is érvényes ez.

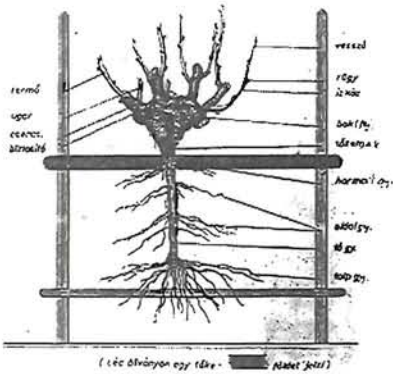
A szőlő metszés célja: a törke forma kialakítása és annak fenntartása, valamint a rendszeres, jó minőségű és nem utolsó sorban megfelelő mennyiségű terméshozam biztosítása.

Általában rövidcsapos, hosszúcsapos, szálvesszős metszést alkalmaznak úgy nálunk, mint a nagy szőlőtermelő országokban (Franciaország, Olaszország, Spanyolország) A metszési formák alkalmazása függ:

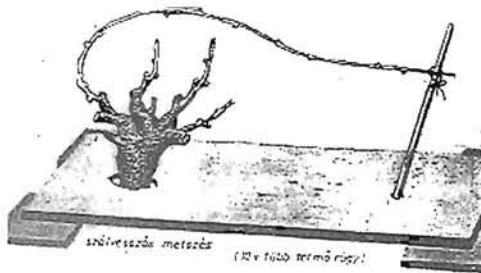
- a szőlőfajtától,
- a talaj tápanyag tartalmától, (rendszeresen tárgyazott, vagy sem)
- törke művelési módtól, (karós művelés, kordon, lugas, melyeknek sok fajtája van)
- földrajzi viszonyoktól,
- mély fekvésű területektől stb.

Az alábbi rajzon megismerhetjük a szőlő föld alatti és föld feletti részét.)

Szemléltetés: Az egyes metszési módok bemutatása mellett



(1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100)

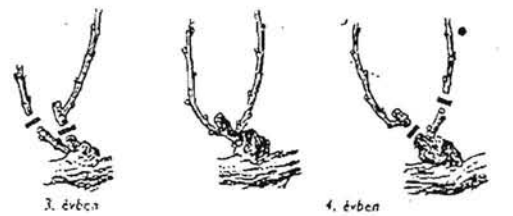
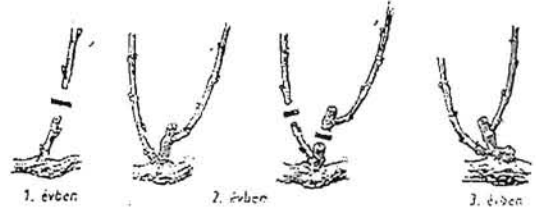


Fel szeretném hívni a figyelmet a csercsep ismeretére, mert ezen a csapon egy éves hajtású rügyekben van a terméskezdemény. Természetesen ezt a fentiek figyelembevétele mellett most visszametszük csappá. Tanulmányozzuk át jól az ábrákat, különösen a lugaskar termőalapjainak rövidcsapos metszését. Településünkön szinte majdnem minden kertészházban van lugasművelésű csemege vagy borszőlő.

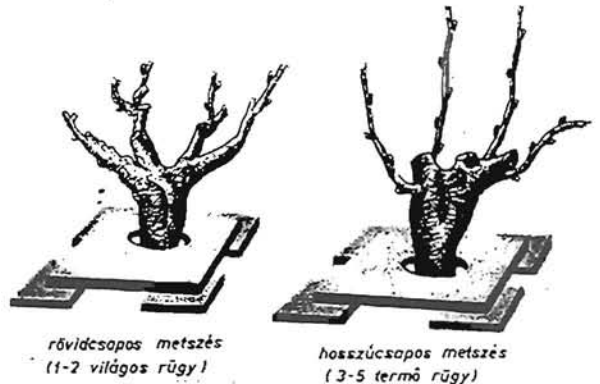
HUNYA ALAJOS



A szőlő egy évi fejlődési menete, egy csapon ábrázolva
1. kétrügyes csap, 2. a csapon mindkét rügy kihajtott, 3. a rügyekből hajtások fejlődnek, 4. a hajtásokból megfásultva őszre vessző lesz, 5. a következő év tavaszán a felső vesszőt levágjuk, az alsót pedig újra kétrügyes csappra metszünk



A lugaskar termőalapjainak rövidcsapos metszése



rövidcsapos metszés
(1-2 világos rügy)

hosszúcsapos metszés
(3-5 termő rügy)



AGRO ÁRUHÁZ

A tavaszi kerti munkákhoz megérkeztek a gyümölcsfa lemosó vegyszerek, fa-sebkezelő anyagok. Vásárolja meg tavaszi vetőmagjait! Ajánlatunk: kukorica, zöldségfélék, virágmagvak, virághagymák, kerti szerszámok, fólia, falétra.

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
(06-66) 386-274

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hornokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László, Ungvölgyi János * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nyszt.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * Készült: Pelyva házinyomda, Gyomaendrőd, Fő út 8/1

Interneten: <http://www.szikszi.hu/isk/gellert/> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu